

ABONAMENTUL

Pe un an . . 28.— Cor.

Pe jumătate an 14.— „

Pe 3 luni . . 7.— „

Pe o lună . . 2.40 „

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . 40.— franci

Telefon

pentru oraș și interurban

Nr. 750.

REDACȚIA

și

ADMINISTRAȚIA

Strada Zrinyi N-rul 1/a

INSERTIUNILE

se primesc la administrație.

Mulțumite publice și Loc deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrise nu se în- napoiază.

ROMÂNUL

Din pildele altora.

(Articol din afară.)

Procesul Rutenilor din Sighet ne-a arătat mulțime de pilde și învățături politice. S'a vedea că un popor întreg nu poate fi lipsit de nevoile vieții naționale și că dacă ele sunt abuzate cu puterea unui sistem politic brutal și perfid, izbucnirea lor pe alt teren, cel religios, este inevitabilă și mult mai primejdiasă pentru stat.

Dar afară de aceasta, desfășurarea procesului din Sighet ne-a arătat o figură foarte interesantă. E contele rus Vladimir Bobrinski. Pe mai multe moșii, pe milioane și mai numeroase, membru al aristocrației înalte, contele rus a înțeles că menirea sa socială nu poate rezuma într-o viață egoistă de mulțumiri personale, în lux, în trândăvie fastuoasă și în excursii anuale la Paris și Montecarlo. A înțeles că averea și rangul său nu-i dău numai dreptul la o viață de plăceri, ci și timpul și mari datorii către națiunea sa și milioanele nu sunt numai ale sale, ci ale țării din care face parte.

Boierul rus s'a pus deci în fruntea unei mișcări naționale „ruso-galițiană” pentru propagandă rusească în afară de hotarele imperiului moscovit. Idealul ce urmăresc, spune contele Bobrinski în fața primului președinte al tribunalului din Sighet, este de a trezi conștiința națională la toți Rușii din afară de țară. Vrajmașul nostru cel mai formidabil al imperialismului; lupta mea se îndreaptă împotriva lui.

Desbaterea procesului a arătat felul cum contele Bobrinski a înțeles să servească acest

ideal. A organizat o societate culturală, „Ruso-Galițiană”, a inițiat acțiuni politice și culturale, a făcut călătorii lungi, a participat la congrese slave, făcând propagandă, a răspândit cărți rusești în Austria și în Ungaria, s'a pus în contact cu oameni de tot felul, mai mult mici și obidiți decât mari și distinși, a avut corespondență cu ei, i-a primit în casa sa de mare boier, dând mâna cu ei, îmbărbătându-i pe acești țărani simpli sau călugări incultuți, dar fanatici apostoli ai ideii ruso-pravoslavnice. Dar mai presus de toate a cheltuit, a împrăștiat cu amândouă mâinile banii necesari pentru propagandă asta neobosită, fanatică și foarte conștientă. Un singur agitator rutean din Ungaria câștigându-i încrederea, a primit dela el peste 2000 de ruble. Ce importă dacă, din întâmplare, „apostolul” acesta s'a dovedit un agent al guvernului unguresc? Banii contelui rus au ajuns odată în mâni rele, dar de sigur de zeci de ori ei nu și-au greșit adresa și și fac efectul politic și național. Un glonț care și-a greșit ținta nu poate altera efectul altor zeci de proiectile bine ochite. Și nu asta ne interesează, ci devotamentul și sacrificiile contelui rus cari îi dau cel mai strălucit certificat de conștiință a datoriei naționale.

Să nu vă mirați că mintea noastră caută — zadarnic — o analogie între membrii aristocrației românești. Care din ei s'a interesat vre-odată, dacă, în afară de Regat, există frânturi din neamul său cari să aibă nevoia de ajutor, de cultură, de cărți de propagandă, sub orice formă?

Nicăiri în Europa ipertrofia mării proprietăți nu e așa de mare ca în România. Ea face ca chestiunea agrară să fie cea mai gra-

vă problemă, o primejdie permanentă pentru viața internă a Regatului. Nu suntem dintre acei cari cred că marea proprietate, trebuie desființată în orice condițiuni și că tot pământul țării trebuie să fie împărțit micii proprietăți rurale. Nu, marile moșii și boierimea au un rol însemnat, o esențială funcțiune socială de îndeplinit. În vastul mecanism al vieții naționale, aristocrația are și ea un loc important și prezența ei e deadreptul o necesitate.

Decât, se poate întreba cu multă dreptate: este boierimea românească conștientă de acest rol, își împlinește ea în mod efectiv datoria firească, impusă de natura situațiunii sale? Excepții, cazuri singulare se pot cita, dar ele nu fac decât să ne confirme regula generală că aristocrația românească nu este conștientă de menirea ei socială și națională. Nu ne cităm nume ca ale d-lor Nicu Filipescu, Petre Carp, Brătianu sau Kalinderu, cari și-au dedicat viața și averea în serviciul țării. Vă vom opune sute și mii de nume ca pildă contrară, vom opune mulțimea anonimă a unei clase boierești întregi.

Mai mult chiar, vă vom cita cazuri de inconștientă națională. Ce să zicem de pildă de milioanele românești cari prin căsătorii trec în străinătate și dauresc blazoanele baronilor și conților străini? Ce să zicem de o princesă Știrbei care crede că pentru o urmașă de domn român e o deosebită cinste să devie soția unui baron ungur Gerliczy. Ce să zicem de o fiică de boier moldovean măritată cu un conte neamț Wolff-Metternich, sau de fiica generalului Florescu, fericită că poate deveni o baroneasă Szentkreszthy, soția unui șovinist prefect ungur în săcuime.

O vizită și un interview.

(La dna Veturia Triteanu).

Înd în trecere prin Sibiu și cetind în zăre de glorie, cu care a fost distinsă dna Triteanu m'am grăbit să o felicit și să exprim omagiile mele de cunoscut și admirat al artei sale.

Artista mă privi cu cunoscutu-i farmec capătăl mă conduse în salon și-mi mulțumi pentru atenție.

— Săziți, doamnă, n'aș vrea, să joc rolul unor persoane care deranjează.

— Tocmai mi-am terminat siesta — răspundă dânsa cu un zimbet, care răspândea în salon o atmosferă prietenească lipsită de orice reverberație de artist.

— Voi îmi oferi un scaun.

În momentul acesta soneria ne întrerupse conversația. Artista fu chemată pentru câteva minute afară. Rămăsei singur și mă lăsați răpit de admirarea gustului distins, ce respira din pereții apartamentului.

Între perdelele rubinii năvăliau razele soarelui primăvară și însemnau o pată orbitoare pe brațul de trandafiri ce țîșneau din vază și învăpăiați dintr-o vază japoneză se ucau voioase pe luciul pianului, străbătute și împrăștiate prin frunzele zimțate ale unui palmar și iluminând masca de ipsos a poeziei, se pierdeau estompate în penumbra candelor. Un Grigorescu prins de-asupra o-

tomanei împrăstie poezia discretă a câmpurilor și pe de-asupra marmurelor, bronzurilor, persianelor, fotografiilor primite dela familia regală română, și descenșurilor lasă să plutească ceva gingaș, nelămurit, dar ceva specific românesc. Prin ușa întredeschisă a camerei vecine se zăria umbrindu-se pe perete siluetele câtorva ulcioare de faianță, iar mai jos mobile vechi și veritabile românești cu meșteșug încrustate și împrejmuite de țesături țărănești.

— Îți plac mobilele mele românești? — mă întrebă artista care se furișase pe neobservate în salon.

Apoi deschizând larg ușa mă conduse între ele și-mi arătă o masă lucrată artistic de pe la anii 1600 și un parsechin pe care se înșiruiau farfurii smălțuite.

— Sunt încântat, doamnă, — zisei întorcându-ne în salon. — Aș voi să știu însă, dragostea de muzica românească V'a făcut să iubiți și aceste manifestări artistice ale popoului nostru, sau ele v'au atras atenția asupra muzicii noastre și astfel ele sunt simbolul creșterii dvoastră muzical?

— Ceea ce a deșteptat în mine nizuinți artistice a fost în primul rând vraja cântecelor noastre populare. Vraja aceasta mă cuprindea încă din copilărie și legătura aceasta între doinele noastre și dezvoltarea sufletului meu a devenit cu timpul tot mai puternică. Cântarea unei forme cizelate și investmântarea cântecelor noastre populare într-o haină lipsită de orice asperități — a fost unul din idealele mele artistice. Mi s'a părut întotdeauna, că unul din factorii importanți nu numai ai vieții mele ci ai oricărui vieți într'adevăr culte, este muzica. Ea poate avea o influență extraordinară asupra sufletului trezind inconștient simpatia noastră. Te face, să crezi în lucruri cari nu există. Îți produce senzații nebănuite. Este în stare uneori să facă să te simți vinovat de păcate, ce nu le-ai săvârșit niciodată. Te pătrunde cu fiorii ei până în cel mai ascuns colț al sufletului, aprinzând, înfiorând și silind să vibreze toate strunele lui. Nici când n'am încercat senzații mai profunde, decât ascultând o simfonie. Muzica instrumentală are în sine ceva eteric, metafizic, dacă vrei, — poate exprima mai bine decât ori ce alt gen de artă sentimentele inexprimabile, dispozițiile sufletești vagi, întregul complex acela de frământări cari se petrec tăcut în suflet, în dosul ideilor și fantamelor. La noi până acum s'a făcut puțină muzică instrumentală și din cauza aceasta un George Enescu este o apariție, care trebuie apreciată cu atât mai mult.

Revenind la muzica vocală și mai ales la cea corală, cultivată cu atâta stăruință în Ardeal a insistat asupra reuniunilor de cântări și în special a celei din Sibiu, care în anul trecut a avut un succes așa de frumos cu reprezentarea „Cavaleriei rustice” în românește. Aduase apoi că această reuniune prepară executarea „Requiem”-ului lui Verdi, voind să, sărbătorească în felul acesta centenarul nașterii marelui compozitor.

— *Beszéljünk, kérem, magyarul, hisz a tisztelendő ur is tudja nyelvünket.* (Părinte, dă știi limba noastră, să vorbim deci ungurește) iată cuvintele cu cari ar fi întâmpinat pe un preot român ardelean, această nobilă urmașă a organizatorului armatei care a biruit la 77—78.

Dar poate ne veți întâmpina că nu e lucru cavaleresc a ataca sexul slab. Să-l vedem deci pe cel tare. Un boier român, fost deputat în camera română conservatoare trecută — am numit pe d. Gheorghe Bădescu — întreține grajduri cu cai de curse la Budapesta. După informația unui ziar unguresc dânsul cheltuiește suma anuală de 200,000 de cor. aproximativ cu caii și grajdurile sale în capitala ungurească. Nu credem că contele Bobrinski a cheltuit anual mai mult pentru a creia aceea ce azi se numește mișcarea națională rusească în Galiția, Bucovina și Maramurăș... Decât, pe urma banului rusesc au răsărit *oameni*, sufile, pe urma banului românesc au răsărit cai...

S'a făcut calculul că pentru salvarea școalelor noastre, ajunse în greutăți prin legea ministrului Zichy, ar fi trebuință de o sumă anuală de vre-o 193,000 de cor. Ceva mai puțin decât cheltuiește un boier și *deputat* român pentru caii săi din Ungaria.

Să mai sporim pildele?

Vara trecută a murit cel mai bogat om din Țara românească. Ni s'a dat asigurarea că a fost un patriot, care și-a servit țara cu devotament ca șef de partid și ca prim-ministru. Nu ne îndoiim și nu voim să contestăm. Nu putem să tănuim însă că a fost o surpriză dureroasă pentru noi când din imensa-i avere de câteva sute de milioane am aflat că nu a destinat nici cinci lei noi vre-unui scop de ordin național. Iar când un mare savant ca d. Nicolae Iorga s'a adresat urmașilor lui, Gh. Gr. Cantacuzino, propunându-le să așeze un monument părintelui lor în chipul unui muzeu istoric, răspunsul lor a fost o tăcere elocventă... Noi cel puțin nu am aflat nimica,

deși am dori să primim o strașnică desmințire.

Excepții? Dar unde e regula care să ne dezmințită aceste „excepții”? Boierimea românească nu pare a ști că există o chestiune națională, pare a ignora că, în afară de hotarele regatului, trăiesc aproape tot atâți Români ca și în lăuntrul lor. Acei cari cunosc toate colțurile Parisului și ale Rivierei, nu cunosc Ardealul nici în linii generale; iar acei cari în goana automobilului au petrecut 26 de ceasuri la Sibiu și au vizitat Săliștea într'o după masă au iluzia de-a cunoaște perfect chestiunea noastră.

Ce e drept, este un boier, un singur boier român, care e un fel de Bobrinski al nostru, dar el nu ne vine din Țara românească; ni-l trimite Basarabia sugrumată de lanțurile rusești. Ce lecție strașnică de moralizare, ce pildă sublimă ar trebui să fie un Vasile Stroescu pentru boierii României... Dacă ei ar cheltui, fiecare în proporție, numai a o suta parte din sumele dlui Stroescu, unde ar fi azi chestiunea națională? Dacă Liga Culturală d'n București ar primi numai o infimă parte din sumele ce fiecare an pleacă din România în Franța, ce imense progrese nu ar fi făcut până azi propaganda ei!

Aceste reflexii ni le-au sugerat desbaterile procesului din Sighet. Și oricât am fi de puțin adversarii de principiu ai marei proprietăți, trebuie să mărturisim că înțelegem perfect acel mare și puternic curent din opinia publică a țării care cere ca tot mai mult din pământul latifundiilor să treacă în mâinile țărânului român. Boierii nu au înțeles că marile lor averi le impun și datorii sociale și naționale; ei au uitat că marea proprietate este o mare funcțiune socială și că acel ce nu-și îndeplinește datoria își pierde slujba națională pentru a se încredința altuia mai vrednic.

Țăranul român a dovedit astă vară o dragoste de țară, un sentiment de datorie cu totul superior tuturor așteptărilor. Se spune că dela campania din Bulgaria încoace un

spirit cu totul nou a intrat în gândirea sateiului din Regat. Oameni cari au fost în contact cu el spun cu uimire și cu admirație că țăranul român care mai de mult nu avea cunoștință de existența Românilor din afară de Regat, acelaș țăran azi vorbește liniștit și sigur de datoria ce are față de frații săi din alte țări. Aceea ce boierul român, în majoritatea lui, nu a înțeles, țăranul a găcit-o printr'o străfulgerare a minții sale pe câmpiile Bulgariei, în fața pildelor balcanice...

Pentru aceea e cu dreptate ca pământul celor nevrednici să treacă în mâinile celor vrednici. Dacă boierimea română nu ne-a dat din rândurile ei nici un singur Stroescu, din sânul țărânimii improprietărite vor răsări, de sigur, în curând sute de mii de mici Stroesci cari își vor înțelege *altfel* datoria.

Imperialismul italian.

Retragerea dlui Giolitti.

Paris, 15 Martie.

Marele bărbat de stat italian d. Giolitti, care de trei ani de zile conduce, cu o mână de fer și cu o abilitate rară, destinele Italiei, se retrage din capul afacerilor. Primul ministru italian a demisionat de fapt și în momentele acestea Italia se găsește în plină criză ministerială.

Cauzele retragerii dlui Giolitti, care părăsește puterea deși posedă încrederea majorității camerei, sunt multiple. Trebuie însă să cităm, în special două: 1. *Oboseala* dlui Giolitti, care nu mai este tânăr și care a cheltuit multă energie în cea mai zbuciumată epocă a Italiei moderne. Merituosul bărbat politic simte o dorință de repaos vie. 2. Dificultățile *financiare* cu cari luptă pentru moment Italia. Aceste dificultăți provin de acolo că războiul pentru cucerirea *Libiei* și lucrările diverse necesare pentru a face această veche provincie romană *colonizabilă*, au costat, și vor costa încă, mult mai mult decât putea să prevadă, în bugetele trecute, guvernul italian.

Noua provincie italiană, prin care această soră latină a noastră își inaugurează *imperialismul ei*, reprezentat cu istețime și în acelaș timp cu energie de d. Giolitti și marșchizul di San-Giuliano, a costat pe Italia *două miliarde*. Sumă considerabilă, care va fi limitată aci. Și dacă reamintim că această cucerire i-a costat pe Italiani și multe foarte multe vieți omenești, ca concluzie putem afirma că Libia este o nouă posesim italiană destul de *scump* plătită.

Ne întrebăm atunci: De ce guvernul Giolitti și suveranul Italiei au ținut să anexeze această țară cu prețul atâtor sacrificii?... De ce atâtea vieți sacrificate pentru niște ștă de nisip uscat de razele arzătoare ale soarelui tropical?... De ce guvernul Giolitti cheltuit sume așa de importante, cari nu s'au fi întoarse Italiei, de către Libia, decât puțin mulți, foarte mulți ani? Cucerirea Libiei este ea oare o ambiție deșartă, o chimere?

Nu și nu!

Pentru Italia, pentru *existența ei*, pentru progresul ei în viitor și pentru *avântul* ducerii *neoromane* al rasei italiene, era necesar, *absolut necesar*, ca Libia să devină provincie italiană. Această țară aparținând suveranității nominale a sultanului. Turciei sunt prea sleite decât ca să permită

Dați-mi voie, doamnă, să vă întreb: ce părere aveți dvoastră despre „Requiem”-ul lui Verdi?

— Imi ceri un lucru foarte greu. E o lucrare grandioasă, într'adevăr vrednică de numele aceluia, căruia i-a fost închinată*) Sunt pagini de o măreție și profunditate extraordinară, de un avânt sublim și totuș atât de firești în alcătuirea lor muzicală. Gândește-te de pildă la fineta structurii și impetuoșitatea exprimării în care e ținut corul „*Dies irae*”, sau la fuga de cor dublu din „*Sanctus*”. Iar în partiile de solo nici nu ști, ce să admir mai mult: linia sigură și bogată a cantilenei sau coeziunea ei psihologică și instrumentală. Dar, — este un „dar” — pentru a avea o audiență desăvârșită a acestei lucrări e nevoie de un studiu până în cele mai mici amănunte de un cor puternic și disciplinat, și mai presus de toate de un interes viu din partea tuturor. Și mai ales acesta din urmă e partea noastră slabă. Poate, dacă am avea de conducător o personalitate ca odinioară d. G. Dima, ne-ar fi cu putință să intrunim mai ușor la un loc elementele noastre muzicale. Dar cred, că povestea asta nu te mai interesează.

— După cât știu, plecați la Bayreuth doamnă. Trebuie că probați un sentiment neobișnuit; nu-i așa?

— Adresându-mi întrebarea aceasta, vreau să fi indiscret. E adevărat, peste câteva zile voi părăsi Sibiul, ca să încep la Bayreuth probele pentru ciclul wagnerian din anul acesta. Mai mult nu-ți pot spune. Mă simt însă foarte impresionată, când mă gândesc la problema ce

am s'o rezolv, și încerc sentimentul omului, care se află în fața unui ceva mare, dar necunoscut încă. Wagner pretinde foarte mult dela vocea omenească. Adeseori în partiturile lui găsești greutăți pe cari la prima vedere socoti că nu le poți învinge. Iată o parte, care cere atât o tehnică rafinată, cât și o rezistență de voce neobișnuită.

Și trecând la pian, dna Triteanu cântă câteva pagini din „*Rheingold*”.

— Iartă dle, — imi zise apoi oprindu-se pe o clipă — mi-am uitat, să te întreb mai întâi dacă ești wagnerian? Muzica asta are o notă specifică, ce nu entuziasmează ușor.

— Aveți dreptate, doamnă. Eu însă nu sunt doctrinar în muzică. Admir tot ce gădesc frumos.

Degetele se porniră din nou pe clape, se opriră apoi și răsfoind într'un vraf de note aleaseră câteva bucăți din repertoriul vechilor maeștri italieni. Și pianul începu iar, acompaniind de astă dată glasul amplu și cald al artistei. Era, dacă nu mă înșel, o arie de Corelli. Urmă apoi Beethoven, Mozart, cântecele țigănești ale lui Dvorak, Grieg schimbând salonul într'o adevărată sală de concert, în care vibra toată poezia marilor maeștri ai „lied”-ului. La urmă, ca impresia să fie deplină, a adăugat lângă atâtea perle și melancolia sfâșietoare ce se desprinde din „Cântecul de ploaie” al lui Brahms...

Pianul tăcu și-mi căzu greu să revin la realitate. Mă ridicai fără să zic o vorbă, sărutai mâna și părăsii salonul ducând par'că o comoră în suflet.

P. I. Aldea.

*) Precum, se știe „Requiem”-ul a fost scris la aniversarea morții poetului Alessandro Manzoni.

Italiei speranța că nici o altă mare putere nu se va instala în Libia...

Tânărul și ambițiosul regat italian nu putea să tolereze nici unui alt stat să pună stăpânire pe Libia, — aceasta ar fi periclitat însăși existența, independența Italiei.

Mai exista însă și un alt motiv care l'a îndemnat pe d. Giolitti, în vara anului 1911, să dea lovitură. Încercarea de colonizare în Abyssinia și tentativa militară de a supune această regiune etiopă suveranității italiene, nu reușise deoarece Italia nu începuse această întreprindere, mai dificilă decât se credea la început, cu forțe suficiente. Rămăsese deci o umbră pe gloria Italiei, o pată pe onoarea și capacitatea sa militară. Acest eșec trebuia făcut uitat, pata trebuia să fie ștearsă, — ceeace a făcut cu prisosință campania din Libia, în care soldații italieni au făcut minuni de vitejie.

D. Giolitti și colaboratorii săi au marele merit de a fi știut prepara bine lovitură și de a fi condus politica italiană cu mult sânge rece prin toate peripețiile cari sunt proaspete în memoria tuturor. Iar bravul popor italian, care a suportat cu un patriotism profund a înțeles toate sarcinile unui război lung, destul de sângeros și atât de costisitor, a dat și el patriei italiene, progresului și splendoarei ei, tot ce i-a putut da. Conducători și popor și-au făcut datoria. Iată o dulce consolatie pentru d. Giolitti, acum când părăsește guvernul statului, pe care a știut să-l conducă în mod inteligent și cu perspicacitate în momentele cele mai grele.

Meritul deosebit al dlui Giolitti este că a știut ce vrea, — lucrul esențial în politică. Numele dsale va rămâne legat de inaugurarea *imperialismului italian*. Stindardul glorios al lui Victor Emanuel II și Garibaldi fălăie mândru pe cele două maluri ale mării Mediterane. Ideea cuceririi romane a prins trup.

Succesiunea dlui Giolitti este grea. Este de remarcat că noul cabinet se va afla la discrețiunea fostului șef de guvern, care posedă în cameră un grup de partizani numeroși și foarte devotați. Un om politic de calibrul dlui Giolitti nu dispare dintr'odată de pe arenă...

Se pare deci că viitorul cabinet nu va fi decât interimar, provizoriu, destinat să dispară în momentul când d. Giolitti, odihnit și reîntărit, va manifesta dorința de a relua frânele puterii. Acest fel de operație politică s'a mai întâmplat cu guvernele Sonnino și Luzzatti, efemere în raport cu lungile guvernări ale dlui Giolitti. Pentru moment d. Giolitti este obosit. Se vorbește de dnii Sonnino și Salandra ca de capii posibili ai viitorului guvern.

Credem că este o datorie a noastră ca Români de a exprima dlui Giolitti, astăzi când părăsește puterea, pe care așa de bine a consacrat-o prosperității și gloriei Italiei, sentimentele noastre de admirație. Simpatiile românismului de pretutindeni îl vor însoți pe fostul șef de guvern în retragerea sa, pe care o dorim provizorie. D. Giolitti a binemeritat dela patrie. Constatând aceasta facem un act de echitate. Iar urând Italiei *succese* din ce în ce mai multe și mai mari, ne facem o datorie scumpă și plăcută de Români și de Latini!

Italia este amica noastră cea mai sinceră și singura care a fost *constantă*. Multe lovituri mari le vom da împreună.

Ș.

Douăsprezece milioane pentru marile proprietăți din Ardeal. Înainte cu doi ani camera maghiară a votat cu unanimitate legea despre înființarea băncii altruiste. Banca a și fost fondată cu *12 milioane coroane*, având de scop cumpărarea de pământ pe seama micilor proprietari și *sprijinirea colonizării*. În decurs de doi ani banca a cumpărat *26,245 jug. catastrale* de pământ dela nobilii scăpați pe prețuri foarte ridicate, ca să nu ajungă în mâna Românilor; cât ce privește acțiunea de colonizare, aceasta a dat faliment.

Acum făcându-se bilanțul activității acestei bănci ministrul de agricultură a constatat că nu are roadele visate. Ba ce-i mai mult, s'a constatat că marile proprietăți din Ardeal sunt supraîncărcate de datorii și conții cari își bat pieptul în parlament, nu și-au plătit datoriile de ani de zile. Drept aceea guvernul cu un gest patriotic a îndrumat banca altruistă, ca *întreg fondul de douăsprezece milioane să-l folosească pentru convertirea datoriilor de pe marile proprietăți*, în special ale conților, cari scăpând să nu ajungă pe mâni străine.

...Iar bieții țărani români, bătuți de inundații și tempestăți, de nu-și vor putea plăti datoriile, pot să ia drumul Americii...

Amânarea camerei austriace. Camera austriacă a fost amânată pe timp nedeterminat. Refuzând partidele cehe propunerile privitoare la un compromis, guvernul austriac a pierdut și ultima speranță de a mai putea înlătura obstrucția Cehilor, care cu toată siguranța ar fi fost continuată cu cea mai mare înverșunare.

Contele Stürgkh s'a prezentat deci Luni la amiază în audiență la M. Sa monarhul, cerându-i aprobarea pentru amânarea imediată a camerei. Încă Luni după amiază, guvernul austriac, ne mai așteptând sedința ce avea să se țină Marți, a adus la cunoștință președinților ambelor camere legiuitoare autograful M. Sale monarhului, prin care camera a fost amânată.

Parlamentarismul austriac a primit prin aceasta o nouă lovitură. Presa maghiară șovină triumfează provocându-se la acest eveniment din Austria, în credința ca prin aceasta ar fi câștigat din nou un argument împotriva introducerii sufragiului universal și în Ungaria, pentru că popoarele din monarhie n'ar fi încă mature pentru aceasta. Desigur că nici partidele germane și nici cele cehe n'au cumpănit aceasta, căci în tot cazul dacă ar fi văzut că prin atitudinea lor încăpăținată promovează numai întărirea imperialismului și a influinței Maghiarilor în afacerile monarhiei, ele ar fi căutat un modus vivendi și n'ar fi constrâns guvernul să recurgă la ultima armă, la aplicarea paragrafului 14 al constituției austriace.

Guvernul austriac va rezolvi acum în baza acestui paragraf prin ordinațiuni ministeriale, toate necesitățile de stat, a căror votare de către cameră a fost împiedecată prin obstrucția Cehilor.

Ce planuri are guvernul pentru viitor, nu se poate încă ști cu siguranță. Sesiunea delegațiilor va avea loc în tot cazul în luna Maiu și probabil după aceasta se va declara și sesiunea parlamentară de încheiată. La toamnă camera va fi convocat din nou, sau va fi disolvată. După unii camera va trebui convocată în tot cazul încă în 1914, deoarece în baza paragrafului 14, bugetul pentru a doua jumătate a anului nu se poate rezolvi, fără ca mai întâi să nu fie prezentat camerei cel puțin formal. Alții iarăși, cred a ști, că guvernul e ferm hotărât să nu mai convoace camera, până ce nu se va încheia înțelegerea ceho-germană, ca astfel să presioneze asupra partidelor, probabil nu fără un rezultat pozitiv. (*Austriacus*).

Expozeul ministrului Teleszky. Ni se anunță din Budapesta: Ministrul de finanțe, Ioan Teleszky va prezenta în sedința de Joi a camerei proiectul bugetar pentru 1914—15. Ministrul Teleszky va orienta amănunțit camera cu acest prilej asupra cheltuielilor și venitelor statului și va face cunoscute măsurile luate de guvern și devenite necesare din cauza situației economice rele a țării.

Chestiunea alegerii noului patriarh de Carlovăț pare a fi rezolvită, întrucât guvernul, după îndelungate consfătuiri avute cu capii bisericești sârbești, a permis alegerea pe baza regulamentului din 1871, care în vremea din urmă fusese contestat. Astfel alegerea noului patriarh se va face probabil în luna viitoare.

Nemulțumirea Sârbilor din Bosnia. Din Srajevo se anunță: În cercurile politice sârbești e mare nemulțumire pentru că la postul de prim-președinte al Curții de reviziune a fost numit Nicola Mandici, care e de naționalitate croată, deși majoritatea populației din Bosnia o formează Sârbii. Actualul locțiitor al șefului provincial Iuliu Rohonyi după cum se crede, își va părăsi în curând postul, și partidele sârbești pretind ca în locul lui să fie numit un sârb. Candidatul Sârbilor e șeful de secție Zuranici, dar ei ar fi mulțumiți și în cazul dacă în acest post va fi numit șeful de secție baronul Collas, care se bucură de simpatiile Sârbilor deja de mult timp.

În cercurile saborului se vorbește că vicepreședintele saborului Dr. Pasagici va fi numit în curând șef al departamentului de instrucție, iar Dr. Dimovici, sau în caz dacă acesta nu va primi, Dr. Cerevici șef de secție, prin ce guvernul bosniac ar primi un caracter parlamentar.

Chestiunea românească în camera ungară.

Arad, 18 Martie.

Președintele Paul Beöthy deschide sedința la ora 11.

După rapertul comisiei permanente de verificare se trece la ordinea zilei, adică la discuția asupra chestiei române.

Primul orator e *Guet Gyula* din partidul muncii. E de convingerea, că ministrul președinte n'a început pertractările sub presiune externă, ci în interesul patriei.

Polónyi Géza: Discuția se apropie de sfârșit, dar cine ar putea să facă bilanțul acestei discuții? Insuși ministrul președinte a rostit în cursul acestei discuții 5 discursuri lungi, *înțelegând sub discurs vorbire lungă*. (Oho! în dreapta.) Camera n'a luat la cunoștință răspunsul lui Tisza.

Farkas Pál: L-a luat la cunoștință.

Polónyi Géza: (Face semn cu mâna). Cetește, domnule, regulamentul casei. (Ilaritate). E evident, că camera din pricina neîncrederei sale față de ministrul-președinte n'a luat răspunsul la cunoștință. Consecvența ar fi, ca să se prezinte în cauză propuneri concrete. Nu putem aștepta însă nimic dela această discuție, deoarece partidul muncii, ori care ar fi răspunsul ministrului-președinte, îl va lua la cunoștință. Ba dacă n'ar putea învinge cu argumente, fără îndoială vor învinge cu ajutorul gardei parlamentare.

E fatală discuția asta, căci ea introduce soluția națiunii maghiare, nimicirea rasei maghiare, înmormântarea statului național maghiar. (Așa e! în stânga).

Dela 1881 încocă e primul caz acesta, când în această chestie partidul guvernamental și opoziția maghiară se află față în față. Asta este urmarea acțiunii lui Tisza. Prea bine știe că în partidul muncii mulți inși sunt de altă părere, decât ministrul-președinte, dar disciplina de partid îi înjugă și n'au curajul să spună ceeace simțesc și gândesc, cu toate că simțesc cam politica lui Tisza duce la nimicirea eghemoniei maghiare.

Partidul guvernamental a primit în liniște nimicirea autonomiei croate, suspendarea constituției și tot acest partid se împacă cu aceeași bărbăți, pe cari mai înainte îi declarau de trădători de patrie și pe cari i-a și adus pe banca acuzaților pentru înaltă trădare.

Ce mare bărbat este acest Tisza István, care a contemplat pacea cu Românii cu prețul jertfiei statului național maghiar.

Deja vechiul partid liberal a început cochetarea cu agitatorii români. Ministrul Francisc

Székely a şters 140 de procese în contra agitatorilor români. Dar în contra Rutenilor au continuat procesul tocmai atunci, când zilnic se aduceau ştiri despre primejdia rusească, despre înarmările ruseşti, ca astfel să justifice urcarea contingentului de recruţi şi impozitele grele pentru armată. *Generaţia tânără a partidului independist în frunte cu contele Mihail Károlyi în sfârşit rupe principiul triplei alianţe* (mari aprobări în stânga), care se credea inviolabil şi pretinde o politică externă convenabilă cu interesele proprii ale Ungariei.

Si-a câştigat informaţiuni pozitive, că sub dominaţiunea partidului muncii în şcoalele ungureşti s'a confiscat istoria Ungurilor dela Rákóczy până la revoluţia din 1848. A citit într-o carte că constituţia Ungariei este darul marinos al regelui actual. În şcoalele confesionale sprijinite cu ajutor de stat nu se propune istorie ungurească, ci istorie austro-ungară.

În timpul guvernării partidului muncii materialul istoric revăzut prin coalitie a fost dus spre odihnă în podul ministerului de culte şi instrucţiune publică. (Mare sgomot în dreapta). În manualele şcoalelor de honvezi idealul este Radetzky şi Görgey... (Sgomot mare).

Farkas Pál: Görgey poate fi!

Fráter Lóránt: Ce uriaş este Farkas ăsta! (Mare ilaritate).

Polónyi Géza: Şirul eroilor maghiari nu se începe cu Görgey. Aminteşte de cartea apărută în zilele din urmă, în care Rákóczy e arătat ca un simplu escroc.

Sümeği Vilmos: A scris-o un ticălos.

Preşedintele îndrumă la ordine pe Sümeği.

Sümeği Vilmos: A scris-o un escroc!

Preşedintele îndrumă pe Sümeği din nou la ordine.

Fráter Lóránt: Ni-l prezintă pe Rákóczy ca pe un hoţ ordinar.

Polónyi Géza: Dacă în 29 Martie de fapt se va ţine marele meeting în Bucureşti, atunci oratorii cu drept cuvânt vor putea spune, că ce naţie este aceea, care adoră pe un escroc ordinar. N'ar fi permis să se tolereze asemenea lucruri şi guvernul ar avea datorinţa, ca pe aceşti insultători ai pietăţii naţionale...

(Zgomot mare.)

Fernbach Károly: Nu cutează! Numai faţă de noi îşi arată curajul din dosul baionetelor! (Zgomot mare.)

Polónyi Géza: Cetesc că opul acesta al lui Szegfű a apărut sub protecţia lui Thallóczy La jos. Se povesteşte convorbirea lui Thallóczy cu Thaly Ferencz şi se spune, că Thallóczy a crescut un şarpe în Thaly.

Preşedintele: Sunt răbdător, dar totuş cred că raportul dintre Thallóczy şi Thaly nu are a face cu chestia românească.

Polónyi Géza: Ascultă concluzia şi apoi vorbeşte!

Brestyánszky: Imparțialitate bihoreană.

Polónyi Géza: Thallóczy ar fi trebuit să facă atent pe rege, că trecutul lui Rákóczy merită stimă şi pietate. (Aplauze în stânga). Afară de partidul muncii numai chiar Ferdinand Juriga a primit răspunsul lui Tisza între aplauzele lui Székely. Pentru oamenii aceştia agitaţia e chestie de pâine. Vechiul partid independist, ba chiar Ludovic Kossuth a fost dispus să stea de vorbă cu partidele naţionaliste, dar a cerut, ca şi acestea să se expună pentru patrie şi s'o apere în primejdie. Dar naţionalităţile au întors arma spre inima naţiunii. (Aplauze în stânga).

Contele Tisza spune că dacă există partid confesional, ori partid de clasă, de ce să nu existe şi partid naţionalist? Domnul ministru-preşedinte este în mare rătăcire, căci în Ungaria nu există numai un partid naţionalist, ci atâtea partide naţionaliste, câte naţiuni sunt.

Nu este adevărat, că poporul român din Ungaria ar fi reprezentat prin partidul naţional român. Cine a dat acestor domni dreptul, ca să vorbească în numele Valahilor? În alt parlament domnii ăştia ar fi daţi afară. Unde e Siegescu, unde e Mangra?

La orele 1 d. a. preşedintele suspendă şedinţa şi anunţă pauză de 2 ore.

La orele 3 fără un sfert vicepreşedintele **Lázár István** redeschide şedinţa:

Polónyi Géza: Polemizează cu deputatul Dr. Teodor Mihali şi vrea să arate contrazicerile

dintre discursul acestuia şi cele 11 puncte prezentate ca condiţii de împăcare ministrului preşedinte contele Ştefan Tisza. Aminteşte de punctul al 11-lea din pretenziunile Românilor în care se vorbeşte de „naţiunea română”. Se scandalizează de cererea Românilor, ca 1/6 parte din deputaţi să fie români.

Trece apoi la afacerile şcolare şi îşi dă silinţa să dovedească neîndreptăţirea pretenziunilor româneşti pe acest teren. Spune că articolul de lege XX din 1848 dispune egala îndreptăţire a confesiunilor din Ungaria, dar această lege nu poate servi ca scut pentru că la umbra ei sub pretextul libertăţii confesionale să se poată atenta la existenţa statului maghiar şi a naţiunii maghiare.

Erau 5 ore după amiază când Polónyi şi-a terminat discursul şi astfel dânsul a vorbit ziua întreagă.

Au urmat la ordinea zilei interelaţiile a-nuntate.

Preszly Elemér: Declară că renunţă la interelaţia sa.

Lovász Márton: Interpelează în afacerea conflictului dela casina regnicolară din Budapesta şi învinuieşte guvernul, că prin procedurile sale samavolnice a produs o ruptură ireparabilă între militari şi societatea civilă a patriei.

Ministrul de honvezi **Hazay Samu:** Răspunde imediat la interelaţie şi explică faptul, că militarii n'au nici o vină la conflictul ce a izbucnit, ci pentru această regretabilă situaţie vina o poartă deputaţii opoziţionali, cari au încercat să blameze ofiterimea.

Rakovszky István: Interpelează în chestia gardei parlamentare.

Ministrul de honvezi **Hazay Samu:** Răspunde, că soldatul în ori ce împrejurări are să-şi îplinească datorinţa. Nu este adevărat, că pentru ofiterii gardei parlamentare ar fi deosebite chemarea lor de a păzi ordinea în parlament. Armata nu este numai pentru lupta cu duşmanii externi ai patriei, ci în caz de lipsă au să apere şi ordinea internă. Respinge cu indignare acuza, că ofiterii gardei parlamentare s'ar fi angajat la serviciul lor numai de dragul aurului. Nu pentru bani, ci ascultând de datorinţa lor au primit ei slujba, în care stau.

Totodată Hazay răspunde şi interelaţiei lui Lovász.

Rakovszky: Nu ia la cunoştinţă răspunsul ministrului, deoarece e cert, că garda parlamentară e înfiinţată pentru umilirea opoziţiei.

Ministrul **Hazay Samu:** Protestez. Nimeni nu are de gând să umilească opoziţia, dar ordinea în parlament trebuie susţinută.

Lovász Márton: Nu ia la cunoştinţă răspunsul ministrului. E convins de bunele intenţii ale d'ui ministru Hazay Samu, dar totuş răspunsul lui nu-l poate mulţumi.

Răspunde din nou ministrul de honvezi **Hazay**, apoi reflectează iar **Rakovszky** şi **Lovász** în urmă preşedintele reflectează la afirmaţia că dânsul ar fi dat poruncă ofiterilor gardei parlamentare, ca să se depărteze de pe coridoarele parlamentului. Dsa n'a dat porunci, ci numai în mod confidenţial i-a rugat să încunjure conflictele, ce s'ar putea ivi din convenirea cu deputaţii din opoziţie.

Sedinţa s'a încheiat la orele 7 jum., anunţându-se proxima şedinţă pe ziua de mâine, Joi în 19 Martie la orele 10 a. m., când se va continua discuţia asupra chestiei române.

Un articol de d. dr. Iuliu Maniu.

În numărul său de azi marele ziar german din Budapesta „Pester Lloyd” la loc de frunte publică un mare şi important articol din condeiul distinsului nostru conducător d. Dr. Iuliu Maniu sub titlul: „*Canzele eşecului tratativelor dintre contele Ştefan Tisza şi dintre Români*”. În acest articol d. Dr. Iuliu Maniu pune în orbitoare lumină contrastul fundamental dintre ideologia politicii maghiare şi adevărurile naţiunilor nemaghiare din patrie şi dovedeşte, că o aplanare a diferendului între poporul maghiar şi celelalte popoare ale statului ungar nu se va putea face, decât numai abandonând concepţia statului unitar naţional maghiar şi recunoscând naţiunile nemaghiare ale Ungariei ca subiecte de drept.

Acest articol al dlui Dr. Maniu, fără îndoială, nu numai va arunca o nouă lumină asupra discuţiei chestiei româneşti din camera ungară, dar

va informa şi lumea externă despre adevărul contestabil, că eşuarea tratativelor nu se poate atribui ţinutei intransigente a partidului naţional român, ci cerbicii premierului contele Ştefan Tisza, care în chestia naţională se identifică absolut cu cel mai cras şovinism maghiar.

Regretăm că lipsa de spaţiu ne-a făcut imposibilă reproducerea acestui luminat articol în numărul nostru de azi. Măne îl vom aduce în întregime.

Telegrame primite noaptea.

Adunare poporală contra pactului cu Români.

Sepsiszentgyörgy, 18 Martie. — Azi s'a ținut aici o mare adunare poporală în contra pactului cu Români. Oratorii au protestat împotriva ori cărei învoielii cu „Valahii” şi au adus grave acuze contelui Tisza, care pactează cu Români, în vreme ce Ardealul e în primejdie de a fi cucerit de „Valahi”. S'a primit o moţiune foarte aspră în contra ministrului preşedinte contele Tisza.

Conferinţa episcopilor catolici.

Budapesta, 18 Martie. — Azi la orele 10 înainte de amiază a avut loc în sala festivă a seminarului central romano-catolic din Budapesta conferinţa episcopilor rom. cat. şi gr. cat. din Ungaria, sub preşedinţia primatului Dr. I. Csernoch. Dintre episcopii români au luat parte P. S. Lor **Dr. Demetriu Radu**, episcopul Orăştii-mari; **Dr. Vasile Hossu**, episcopul Gherlei şi **Dr. Traian Valer Frenţiu**, episcopul Lugojului.

În discursul de deschidere primatul Csernoch a amintit atentatul din Dobritin, exprimând condoleanţele corului episcopesc. „Noua episcopie — a spus primatul — a trecut prin botezul de sânge curată şi prin aceasta şi-a meritat şi şi-a câştigat simpatiile Maghiarilor”.

La ordinea de zi a conferinţei au fost modificarea planurilor de catechizare şi a manualelor, regulamentul disciplinar al institutiilor dela grădini de copii, sistemizarea posturilor de cateheţi în şcolile medii, legea despre cvincvenalele preoţilor, salariile cantonale şi chestia penziunii preoţilor. S'au discutat încă situaţia de drept a fundaţiunilor bisericeşti, mai multe probleme practice privitor la administrarea averilor episcopice, chestia Maghiarilor catolici din America, completarea posturilor de preoţi militari, chestia normării a repaozului de Duminecă şi în sfârşit chestia rescumpărării birurilor preoţeşti precum şi chestia dezvoltării autonomiei locale a parohiilor catolice. Conferinţa s'a terminat la ora 1 după amiază.

Demonstraţii contra ministrului Caillaux.

Paris, 18 Martie. — Fostul ministru de finanţe **Caillaux** azi dimineată şi-a cercetat soarta în arestul poliţiei. Înaintea palatului poliţial era adunată deja lume imensă, care voia să demonstreze în contra soţului asatinei.

Când **Caillaux** a sosit dinaintea palatului poliţiei, mulţimea s'a îngâmădit în jurul automobilului său şi a început să demonstreze. De pretutindeni se auziau strigăte de „puii!”

Jertfa atentatului şefredactorul ziarului „Le Figaro” **Calmette** a fost înmormântat azi la orele 4 d. a. Zeci de mii de cetăţeni s'au adunat în jurul sicriului şi înmormântarea s'a prefăcut într-o grandioasă manifestare cetăţenească în contra guvernului. Se auziau adeseori strigăte de: „Să trăiască regele!” Se învederează din acestea demonstraţiuni, că lupta ziarului „Le Figaro” în contra lui **Caillaux** a fost îndemnată de regalişti şi cercurile republicane nutresc temerea, că drama din redacţia ziarului „Le Figaro” va avea încă urmări incalculabile.

Deputaţi opoziţionali maghiari în Bucureşti.

Budapesta, 17 Martie. — Deputaţii **Jarmy** şi **Muzsa**, membri ai partidului independist pe trec de câteva zile în Bucureşti. După cum se vesteşte cei doi deputaţi s'ar fi dus la Bucureşti pentru ca să intre în relaţii cu bărbaii politici ai României, pe cari să-i câştige pentru

INFORMAȚIUNI

Arad, 18 Martie 1914.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: vreme schimbăcioasă cu schimbarea temperaturii. Prognostic telegrafic: rece, în unele locuri ploi. Temperatura la amiazi a fost 7.6 C.

Dăruirile „Victoriei”. „Victoria” institut de credit și economii soc. pe acții Arad din sumele destinate de adunarea generală pentru scopuri filantropice culturale a mai dăruit: Reuniunii femeilor române din Arad și provincie 500.— Fondul ziariștilor români 500.— Societatea academică „România Jună” Viena 200.— Societatea academică „Petru Maior” Budapesta 200.— Tinerimii universitare, Cluj 200.— Masa stud. din Brașov 100.— Societatea sportivă „Gloria” Arad 200.— Societatea călătorilor români, Arad 50.— Fond. „Victoria” pentru excursiunile tinerimii seminariale din Arad 200.— Reuniunea învățătorilor din Arad și jur 200.— Comunei bis. gr.-or. sârb., Arad 100.—

Biblioteca actualităților în chestia de naționalități. (Nemzetiségi aktualitásak könyvtára). Sub titlul acesta a început a se publica în Budapesta o serie de broșuri, cari au de scop să lumineze toate chestiile actuale, cari sunt în legătură cu marea problemă a națiunilor nemaghiare din Ungaria. Biblioteca aceasta o va compune tinera generație a sociologilor maghiari și volumul prim e scris de talentatul scriitor **Aradi Viktor** tractând procesul ruten din Sighetul-Marmăției în chip maestru. Ni se desvălește cu toate chinurile și toate barbariile sale iadul, în care sufer națiunile nemaghiare în acest stat nefericit. Suntem convinși că această singură carte tradusă în toate limbile civilizate și trimise tuturor ziarelor mari din Europa ar fi în stare să producă revolta lumii în contra împilatorilor noștri.

„Muzeul Grigorescu”. Alaltăieri a avut loc la Ateneul român din București inaugurarea „Muzeului Grigorescu”, în prezența ministrului cultelor.

Se știe că operele lui Grigorescu se găseau până acum răspândite pe la diferite autorități, și la Palatul Artelor. Din inițiativa dlui **I. G. Duca** ministrul cultelor, ele au fost strânse într'un singur loc, într'o vastă sală a Ateneului Român, sală care va purta numele: „Muzeul artistic al pictorului Grigorescu” și care va fi în permanență deschisă pentru public.

Un monument lui Alexandru I. Cuza la Alexandria. Din Alexandria ni se scrie: Din inițiativa unui grup de intelectuali din orașul nostru, s'au întrunit Duminecă, la clubul „Unirea”, mai multe persoane din orașul nostru alegând un comitet pentru strângerea fondurilor necesare ridicării în orașul nostru unui monument lui **Alexandru Cuza** primul domnitor al Principatelor românești, unite.

Atentatul dela Paris. Gaston Calmette, șef-redactorul ziarului Figaro astăzi e pe catafalc; murise în spital pe masa de operație, când medicii voiau să-i extragă gloantele. Ultima vorbă a fost:

— *Mi-am făcut numai datoria!*

Iar femeia atentatoare, soția strălucitoare de frumusețe a ministrului Caillaux astăzi e o simplă arestantă a secțiunii criminale din temnița St. Lazare. Când poliția i-au smuls arma fumegândă din mână, doamna le-a răspuns mândră, fără tremur în voce:

— *Nu există justiție în Franța: Celce vrea să-și repareze onoarea, numai cu arma o poate!*

De fapt doamna Caillaux cu o zi mai înainte, când Figaro îi publicase o scrisoare de dragoste, ca să-i compromită soțul, ea consultase un avocat renumit dacă ar putea să tragă la răspundere pe redactorul ziarului, pentru rușinea ce i se aduce, scormonind și viața ei intimă — dar acela i-a răspuns că prin un proces de calomnie numai s'ar compromite și mai mult. Deci s'a hotărât să se răsbune pentru inzulă familiei: și-a cumpărat un revolver, s'a urcat în cel mai elegant automobil, s'a dus la redacție și l'a ucis pe Calmette, între împrejurările cunoscute.

Acum stă palidă în celula Nr. 12 (tocmai în care stătuse și renumita doamnă Steihel — ce coincidență!) Intrevederea între soț și soție a fost sfâșietoare; femeia a căzut în genunchi și l'a rugat: Iartă-mă! — Ministrul a ridicat-o și a îmbrățișat-o, apoi s'a dus și și-a prezentat dimisia. În locul lui a fost numit d. Renault, ministrul de interne de până acum (Caillaux a fost la finanțe), dar e posibil ca întreg cabinetul să se schimbe.

Parisul tot e în fierbere. Pe străzi, în fața parlamentului, în fața temniței și la locuința victimei mii de oameni demonstrează: Unii aprobă fapta acestei femei, care ca o amazoană din povești a răzbunat onoarea terfelită a soțului; alții din resentimente față de soțul ei, o injură și-i cer condamnarea.

Și o să urmeze condamnarea în curând. Cu considerație la trecutul nepătat al femeii și că a comis atentatul într'un moment de supremă iritație, poate că va fi condamnată numai la 2 ani închisoare, eventual (puține șanse) să fie achitată. Advocatul Labori, renumitul apărător al lui Dreyfus, și-a oferit serviciile.

Arestarea unui ofițer rus în Germania. Intreagă presa rusească se ocupă cu detinerea ofițerului de marină rus Poljakow de către poliția din Colonia. Detinerea deși ofițerul s'a legitimat în ordine s'a făcut la demnitatea unui muncitor, care a afirmat că Poljakow i-a furat din buzunar orologiul în imbulzeala de carnaval din Duisburg. Presa rusească afirmă că Poljakow a fost ținut închis 10 zile, începând din 23 Februarie, iar poliția germană ar fi tratat cu el foarte brutal, confiscându-i toate telegramele și scrisorile ce le-a adresat ambasadei rusești din Berlin cerând intervenția acesteia pentru eliberarea sa.

Cazul a provocat mare neliniște în Petersburg și ambasadorul rusesc din Berlin a cerut imediat explicații dela ministerul de externe german, care l'a provocat imediat pe șeful poliției din Colonia să raporteze amănunțit asupra detenției.

Adresa e în curgere de altcum atât din partea ministerului de externe german cât și din partea ambasadei rusești.

Incidentul neplăcut după cum se anunță se va aplană incurând în chip mulțumitor fără de a provoca urmări mai grave.

Roosevelt corespondent al ziarului „Daily Telegraph”. Începând cu 21 Martie jurnalul londonez „Daily Telegraph” în același timp cu revista americană „Scribner's Magazine” va începe publicarea știrilor de călătorie ale fostului președinte al Statelor-Unite, Teodor Roosevelt, care chiar acum face o lungă călătorie prin America de sud.

Roosevelt a ajuns deja la râul Euyaba la granița nordică a republicii Paraguay și pătrunde acum străvechile păduri ale Braziliei.

Sinuciderea unui conte italian. Din Roma se anunță: În Florența sinuciderea contelui Zassella a produs mare senzație. Contele s'a închis în capela familială și înaintea mormântului mamei sale și-a tras un glonte în cap. Înainte de aceasta contele a împodobit mormântul cu flori și a aprins lumânările.

Zece ani dela izbucnirea războiului ruso-japonez. Zilele trecute s'au împlinit zece ani dela izbucnirea războiului ruso-japonez, cel mai crâncen război care s'a purtat în vremea din urmă, care întrece în cruzime războiul din Balcani de anul trecut, unde nu a fost întrebuințată toată tehnica luptei moderne și nici mase de oameni atât de mari nu s'au ciocnit.

Învingătorii și-au putut serba jubileul victoriei pe pământul cucerit; învinșii nu și-au ser-

politica partidelor opoziționiste în chestia de naționalitate.

După o altă versiune deputații opoziționiști au petrecut în capitala României în afaceri comerciale, iar după o versiune cu scopul ca să întărească crearea unor relații sportive între societățile din România și Ungaria.

Consiliu de războiu în Constantinopol.

Constantinopol, 17 Martie. — Azi a avut loc aici un consiliu de războiu în care s'a hotărât înființarea de 7 noi corpuri de armată din cauza concentrării trupelor rusești la granița Turciei.

Revărsarea Someșului.

Deș, 18 Martie. Someșul a esundat. Orașul Deș în mare parte se află sub apă. Comunicația pe străde se face cu luntri. Din împrejurime se anunță încetarea ploilor și astfel se speră retragerea apelor în zilele următoare.

Clocniri sângeroase în Albania.

Salonichi, 18 Martie. — Intre jandarmeria instituită în Albania de puterile europene și între Mohamedani s'au întâmplat clocniri sângeroase. Orașul **Corița** și provincia acestui oraș a căzut în mâinile răsculaților. Situația e foarte primejdioasă. Principele de Wied a luat măsuri energice pentru potolirea răscoalei.

Rusia cere reparație.

Petersburg, 18 Martie. — Chestia ofițerului de marină **Polnikov**, care a fost deținut în Germania sub pretext de spionaj agitat grozav opinia publică de aci. În dumă s'a adresat guvernului o interpelație în cauză și ministrul președinte a răspuns, că se va cere o reparație de săvârșită din partea Germaniei care fără îndoielă va și urma.

Procesul spionilor ruși.

Viena, 18 Martie. — Azi s'a continuat procesul în contra celor 9 spioni. A fost ascultat martorul principal **Ioan Reich**, care a făcut mărturisiri senzaționale. Din procesul acesta se tot mai mult la iveală, că monarhia austro-ungară, întreagă e subminată de spioni rusești. Sentința se așteaptă pentru ziua de mâine.

Deraiere de tren.

Triest, 17 Martie. — Trenul de persoane ce mergea dela Görz a deraiat. 50 de persoane au fost grav rănite. Cauza deraierii ar fi un defect de frână.

Declarațiile senzaționale ale unui diplomat rus.

Londra, 17 Martie. — Ziarul „Times” publică un senzațional interview cu un distins diplomat rus.

„Nu există nici un motiv pentru neliniște”, — a spus diplomatul rus. „Întărirea forțelor Rusiei se face chiar pentru asigurarea păcii europene, care până azi nu e periclitată din nici o parte.

Pacea europeană va fi însă definitiv asigurată, dacă va succeda să se înjghebe a antantă franco-rusească-nemțească-engleză și pentru realizarea ei nu există dificultăți.

Antanta aceasta de sine înțeles ar fi în dauna monarhiei austro-ungare căci ar provoca prăbușirea monarhiei habsburgice și împărțirea ei.

Sosirea împăratului Wilhelm la Viena.

Viena, 17 Martie. — Împăratul Wilhelm va sosi în 23 la Viena. În vederea vizitei înalte, capitala austriacă face mari pregătiri. La gară împăratul Germaniei va fi întâmpinat de către k. k. Sa monarhul.

Greva minerilor din Brück.

Praga, 17 Martie. — După o telegramă din Brück 500.000 mineri au pășit în grevă cerând creșterea lefurilor. Au fost trimiși în ținutul de grevă miliție pentru menținerea ordinii.

bat dezastrul. — Dar și unii și alții deopotrivă au suferit pierderi în oameni și bani, cari nici alți zece ani nu le vor putea aduce la loc...

Intâlnirea regilor Serbiei și Muntenegrului. Din Pristina se anunță: Circulă șvonul că regele Petru se va întâlni în curând cu regele Muntenegrului spre a serba aniversarea luptei dela Kosovopolje. Această serbare se proiectase pentru anul trecut, dar a fost amânată din cauza războiului.

La Tirana se va construi un palat în stil venețian pentru perechea domnitoare.

Știri din Basarabia. Noul viceguvernator al Basarabiei va întreprinde o călătorie în tot ținutul Basarabiei pentru a cunoaște în deaproape nevoile populației.

— În foarte multe biserici din Basarabia se face liturgia în limba română. În unele părți, ca se face tot în limba rusă, din cauză că preoții nu știu să officieze în românește.

Învățătorii români la tâmbălău kossuthist. Ungurii din Mehadia au serbat în felul lor sgomotos ziua de 15 Martie, despre care zic că atunci a răsărit libertatea ungurească. Noi știm însă și aceea că tot acea zi a fost începutul robiei noastre suflătoare și știm că până în ziua de azi sărbătoarea din 15 Martie este simbolizarea gândului sovîn de a desființa popoarele nemaghiare din țară. Românii deci nu pot lua parte la aceste serbări, decât numai atunci, când ei înșiși ar recunoaște îndreptățirea nimicirii lor naționale și ar voi să manifesteze dorul lor de a se maghiariza. Cu adânc regret am primit deci informațiunea că învățătorii *Ioan Terfaloagă* și *Remus Popa* din Mehadia dimpreună cu soțiile lor au luat parte la tâmbălăul kossuthist, ce au aranjat jidănașii din Mehadia în ziua de 15 Martie. Și mai mare ne este rușinea când cetim că discursul de deschidere al tâmbălăului l-a rostit chiar învățătorul român *Ioan Terfaloagă*. E grozav. Unde mergeți, oi rătăcite?

Necrolog (și un memento). Din Bistrița ni se scrie: Aialtăieri (în 14 Martie) a fost înmormântat în Bistrița cu mare pompă *Godofred Lányi*, fost vicecomite al comitatului Bistrița-Năsăud.

Correspondentul nostru mai adaugă: Fiindcă comitatul Bistrița-Năsăud aproape de 40 ani a fost condus numai de Sași, deși majoritatea poporului în acest comitat o formează Românii, ar fi de dorit, ca cel puțin acum postul acesta însemnat de vicecomite să fie ocupat de un Român; cu atât mai vărtos s'ar putea, pentru că avem destui bărbați vrednici de ocuparea acestui post. Dacă intențiunile și promisiunile recente ale contelui Ștefan Tisza referitor la înțelegerea Românilor cu Ungurii sunt sincere, — urmașul răposatului vicecomite sas în comitatul Bistrița-Năsăud cu majoritate covârșitoare românească, numai un român ar putea fi. — *Cor.*

În jurul morții lui Edwards. Din Paris se anunță: Zilele aceste s'a deschis testamentul fondatorului ziarului „Le Matin”, Edwards, decedat acum câteva zile, testament care produce senzație în toate cercurile societății din capitala Franței. Testamentul sună astfel:

„Numesc ca legatară a mea universală pe d-soara Gabrielle Colona Romano, prietena mea, care, — afirm aceasta pe cuvântul meu de onoare, — nu mi-a fost niciodată decât prietenă în sensul cel mai înalt și nu în sensul material al cuvântului.

Îi las tot ce posed cu condiția ca să de cântăreței Cecilie Tevenot 100.000 de franci și cameristului meu 600 de franci anual precum și prietenilor mei diferite suveniri din moștenire.

Grija de mormântul familiar să o aibă d-soara Colona Romano pe care o rog să nu plătească datoriile mele de joc și de bursă decât în baza unei sentințe a tribunalului, căci am fost jefuit și înșelat în mod nerușinat. Rog pe d-soara Colona Romano să poarte pe deget verigheta mamei mele”.

D-soara Colona Romano, care e actriță la „Comedie Francaise”, declară că nu s'a decis, încă să primească moștenirea, căci se teme de calomniile lumii deși conștiința ei e curată. Dacă totuși ar primi-o, ar face-o numai din motivul că cunoaște mai multe opere de bine începute de Edwards pe cari ar dori să le continue. Bani moșteniți nu i-ar întrebuința decât pen-

tru binefaceri și s'ar ocupa cu înființarea unui azil pentru copiii săraci.

Orașul Tiflis acoperit de zăpadă și noroi. Din Tiflis se anunță: Orașul și împrejurimile sunt acoperite de nori galbeni; ceată și zăpadă amestecată cu noroi a căzut aci. Fenomenul ar fi în legătură cu uraganul din regiunea Bacu. Grămezile de praful căzute pe linia ferată transcaucaziană au oprit circulațiunea.

O crimă pe un vapor englez la Brăila. Din Brăila se anunță: Marinarii Cleant și Chlai Bessel de pe vaporul „Indian transport” de sub pavilion englez pe când se aflau cu vaporul eri la Brăila, s'au luat la ceartă și s'au provocat la o luptă de box după cum se obișnuiește între mateloți.

La un moment dat Cleante a căzut jos în urma unei lovituri primite în abdomen.

Invingătorul, după aceleași obiceiuri marinărești a încetat lupta.

Cu mare greutate Cleante s'a târît până în camera de culcare a marinariilor unde a fost găsit mort.

Anunțându-se căpitănia portului criminalul a fost arestat.

Dunărea amenință cu inundații. Din Craiova vine știrea că apele Dunării au început să cascade amenințând cu inundația.

În comuna Grindeni apele au venit așa de mari, încât prefectura a dat ordin ca o echipă a serviciului tehnic să ia măsuri pentru facerea unui dig de apărare. Tot deodată prefectura județului a încunostițat pe țărani să fie cu băgare de seamă ca să previe un eventual pericol.

Ultima noutate de senzație a aviației. Ultima noutate de senzație în domeniul aviației o aduce rusul *Sikorsky*.

Acest aviator a construit un monoplan pentru pasageri cu patru motoare.

Passagerii sunt plasați într-o cabină de 9 metri pătrați închisă, încălzită și luminată de motoarele aparatului.

Încercările făcute au dovedit că aparatul, cu toate că are dimensiuni uriașe, are perfectă stabilitate în aer. Cu 16 pasageri aparatul a stat în aer un ceas și jumătate, iar cu 8 pasageri două ceasuri. De jos, aparatul apare ca o pasăre gigantică și se numește „Ilia Murometz”. Încercările făcute în fața unei comisii a ministerului de războiu au dat rezultate absolut satisfăcătoare.

Un pasager spune, că în timpul zborului s'a plimbat prin cabină, fără să fi simțit nici cea mai mică zguduitură și că de pe fereastră i se înfățișa o priveliște încântătoare.

Ministrul de războiu al Rusiei entuziasmat de modul cum funcționează monoplanul lui Sikorsky, i-a comandat îndată cinci bucăți la fel. ...Și aviatorii lucrează mereu.

Anarhia în armata sârbă. „Pravda” publică destăinuri senzaționale asupra situației în armata sârbească, relevând mai ales răul tratament la care sunt expuși soldații sârbi. Ziarul publică scrisoarea unui soldat din Köprülü, care spune că în garnizoana de acolo domnește anarhia. Soldații se plâng că sunt ținuți de atâta timp sub arme. La 9 Februarie, cu ocaziunea vizitei principelui moștenitor la Köprülü, soldații au voit să i se plângă, dar au fost respinși de ofițeri cu săbiile. Acest lucru s'a repetat și cu ocaziunea sosirii unui înalt ofițer la Köprülü.

Artiști boierii. Pe lângă pleiada artiștilor muritori de foame, sunt câțiva favorizați de soarte, cari sburdă în bogăție. Dintre scriitorii germani Blumenthal e cel mai bogat, cu o avere de peste două milioane; urmează Sudermann, care e fericitul posesor a două frumoase castele, Kadelburg are șapte case fără datorie, dramaturgul Hauptmann câștigă cam 200 mii de mărci anual. Dintre compozitori Puccini și Strauss sunt milionari, Lehár și Eysler amenințați să prindă milionul. Dintre pictori Lebermann e multimilionar, Stuck își vinde un tablou cu nu mai puțin de 60 mii franci. Dintre cântăreți Carusso are un venit anual de circa un milion, deși e foarte cheltuitor, Zelma Kurtz dela opera din Viena are cam un sfert de milion pe an. etc. etc., căci mai sunt mulți în special francezi, englezi și americani. Chiar și Ungurii au vre-o doi (bunăroară Herczeg), numai ai noștri au rămas tot săraci, bieți idealști cu pletele

naclăite, cari în așteptarea milionului să trescu cu... răbdări prăjite.

Shilinsky decorat de țar. Din Petersburg se anunță, că șeful marelui stat major rus, generalul Shilinsky din prilejul numirii lui ca guvern general al districtului militar al Varșoviei a fost decorat de Țar.

Ce avere are împăratul Germaniei. Averei Kaiserului se evaluează la 394 milioane de mărci care îi aduc un venit anual de 24 milioane mărci.

Împăratul — afirmă unele ziare din Berlin — va plăti ca impozit de război 4 milioane mărci.

Fericirea. La un concurs al lui „Journal” premiul I, de 50.000 lei, a fost câștigat de o crătoare, Marie Richard.

E interesant modul cum a primit ea vestea — Ce fericire! strigă ea, aproape să cadă cu lacrimi în ochi.

În sfârșit o să știu și eu puțin ce este odă să părăsesc un moment monotonul lucru zilnic care mă obligă să rămân aplecată toată ziua asupra pupitrului dela casă.

Lucrez din cea mai înfrădă vârstă. Sunt de 35 ani. Până la 30 am lucrat cu mama la Epinay.

De cinci ani sunt pariziană, casierită la catoria Rik.

Cincizeci de mii de lei! E o avere pentru mine! Și mă așteptam atât de puțin!

Toată noaptea am visat deliciiile pe cari va procura câștigătorului premiul lui Journal. „N'o să fiu eu, de sigur”, îmi ziceam.

Ce-o să fac cu această avere?, căci pentru mine este o avere.

Lasă-mă să mă gândesc un minut. Fericirea așa de neașteptată încât nici nu știu ce să răspund.

De sigur nu-mi voi lăsa lucrul. N'am câtorit niciodată. Fără îndoială voi cheltui o mare parte din sumă ca să mă duc câteva zile să văsoarele Rivierei... Pe urmă?... Nu mai știu...

Suzana și Magdalena. Acum câteva zile Dr.-ul parizian Filiatre a operat două copii cari le unea un pod membranos.

În vârstă numai de 3 luni și 4 zile, ele erau de o sănătate perfectă și cântăreau împreună 6 chilograme jumătate.

Dr.-ul a anesteziat membrana cu cocaine și apoi a făcut secțiunea.

După cum arătase examenul radiografic, era nici o legătură intestinală.

Operația a durat un sfert de oră.

După operație, le-a luat doica, care plângea tot timpul.

Din năsbățiile sufragetelor. Ziarele aduc știri că lordul Churchill după vorbirea ținută în Belfort a fost atacat și huiduit de-o mare mulțime de bărbați și femei, de cari poliția înzădăra a încercat să-l apere. Un om a rupt cordonul poliției și l'a lovit pe ministru peste gură încât l'a prins sângele. Această demonstrație a fost condusă de sufragete.

O sufragetă îmbrăcată în haine de bărbat, runcată în arest. În antișambra parlamentului englez a fost aflată alaltăieri seara o mică persoană în haine de bărbat, care a fost momentan arestată. În buzunarul ei, poliția a aflat o cravată și constatat că ea e o partizană a dnci Pankhurst, că a așteptat acolo prilejul să bată vr'un ministru.

Biserica profanată de sufragete. Din Birmingham se anunță: Sufragetele au pătruns în biserica din localitate, spărgând toate ferestrele și icoanele. În biserică s'au găsit bilete, plătând inscripția: „Dați drepturi electorale femeilor!”

Spiritism. Sâmbăta trecută, s'au întrunit localul din Café Voltaire la Paris cercul spiritism și literatură de sub conducerea lui scutului și apreciatului scriitor Gaston P. A urmat conferința acestuia și în urmă a peste 200 de spectatori s'au făcut experimente de spiritism cari au uimit întreaga asistență.

În adevăr s'au auzit pagine din Wagner, Balzac, Verlaine, Baudelaire etc. dictate de ritele acestora mediurilor din sală. S'au chemat apoi diferiți morți cari au cut destăinuri foarte atrăgătoare. Se știe că la Paris, că însuș președintele republicii Poincaré, ar fi mărturisit unui intim al său ar vrea să participe la o ședință de spiritism secretă.

Femei de spirit. În cel mai nou număr din „Strand Magazine”, se află o culegere de spirite și ironii din domeniul feminist care ar putea fi un argument plauzibil împotriva acelor cari, antifeministi ireductibili, contestă femeilor glumele sau ironiile perfect reușite ca să fie într'adevăr de spirit.

Culegerea aceasta cuprinde o serie de apropouri de duh din care reținem cele ce urmează.

Vestita tragediană Marie Dorval invitată să participe la o serată dată în beneficiul celor nevoiași, fu rugată de către comitetul inițiator să colecteze sumele benevole printre cei prezenți. Dar chiar la asemenea serate se găsesse oameni bogați cari se simt șochiați când li se cere obolul, cum fu cazul unui mare fabricant care răspunse marelui artiste că nu poate da nimic.

La acest refuz categoric Marie Dorval dădu fabricantului următoarea replică:

— Atunci luați ceva din ceea ce am strâns, căci fondul este destinat pentru cei ce n'au...

O ironie înțepătoare fu aceea a artistei dramatice Augustine Brohan care intervenind într-o discuție ce o purta M-me Allan dela „Comedia franceză” cu un grup de artiste, o întrebă în timpul conversației de care era străină:

— Despre ce e vorba?

— Despre facerea lumii, — răspunse Allan, care nu mai era dispusă să înceapă din nou discuțiunea dela capăt.

— Atuncea nu pot participa la această conversație, — replică Augustina — căci cum spuse Allan, singură ea, știe numai ce s'a petrecut pe atuncea...

Nu lipsite de spirit sunt următoarele reflecții ce le face asupra sărutului una din cele mai repetate artiste engleze, Miss Kendal:

— A fura un sărut e natural; a cumpăra un sărut e o prostie. A-ți săruta propria-ți soție e o datorie, a săruta o femeie urâtă e galanterie; a săruta o femeie în vârstă e o expresie de stimă, a săruta o fată tânără e... cu totul altceva. A săruta o mătușă bogată e linguire, a săruta o soacră e un adevărat sacrificiu.

O telegramă de spirit e aceea pe care a dat-o mama lui Winton Churchill, soția lordului Churchill, lui Bernard Shaw, care invitat de dânsa la un ceai, îi telegrafiasse astfel: „Nu vin! Cum îmi puteți face o asemenea invitație, când cunoașteți obiceiurile mele” — aluzie că nu obiceiul să beie ceai. La aceasta ea îi dădu următorul răspuns telegrafic:

— Nu cunosc obiceiurile d-tale, dar sper că ele nu s'atâ de rele ca manierele d-tale...

Un duel spiritual e cel urmat între o femeie tânără și una mai în vârstă:

— După treizeci de ani femeia nu mai face să fie văzută, zise cea tânără.

La care cealaltă, una în vârstă, răspunse astfel:

— Perfect, dar o femeie înainte de treizeci de ani nu face să fie ascultată.

Ocolul lumii cu aeroplanul. Ocolul lumii cu aeroplanul, organizat de Aero-club din New-York, se va desfășura cel mult în timp de 120 de zile.

Furtuni violente în Franța. Pe coastele franceze a bătut ieri o violentă furtună, care a pricinuit mari stricăciuni. În unele locuri, valurile mării au inundat țărmul pe o distanță de 500 metri. La Druhi și în alte localități balneare au fost distruse mai multe case.

La Paris apele Senei s'au urcat cu 16 cm.

Solidaritatea femeilor măritate. Întâmplarea de mai jos ne dă dreptul să spunem că dacă deputații germani se plâng de imoralitatea Berlinului, nu e mai puțin adevărat că trebuie să se mândrească cu puritatea de moravuri a münchenezilor sau cu cel puțin a femeilor din München.

„Berliner Tageblatt” spune că de mult se stabilise în München — împreună cu tânăra sa soție — un inspector dela o societate de asigurări.

Omul părea că-și iubește nevasta, dar cum pe semne diavolul, care nu face niciodată mănăstiri, n'avusese de lucru, îi scoate înainte, în unul din nenumăratele lui drumuri, o subretă plină de muri și lipsită de prea multe scrupule.

Inspectorului de asigurare, care în năbădăioasa sa carieră învățase să pledeze „pro causa”, îi fu foarte ușor să câștige pricina pe lângă nurlia femeieșcă și între cei doi împleteniți se stabili și înțelegerea că de îndată ce se vor înapoia în capitala Bavariei, noul mezinaj de mână stângă să se instaleze într'un apartament alături de cel conjugal.

Dar se vede că inspectorul care reușise să inducă multă lume în eroare, nu avusese același succes și pe lângă nevastă, care cu intuiția foarte dezvoltată a femeii, simțise că prea iubitul ei soț nu calcă a popă.

Și pentru că nevasta sa legitimă nu înțelegea ca să mai aibă și altă femeie drept asupra inimei bărbatului ei, îi spuse scurt și cuprinzător că ea nu poate tolera o asemenea situație, și deci pleacă la mama sa în Landschut.

Inspectorul, care abia atâta aștepta, mulțami din fondul inimei lui infidele, lui Dumnezeu, că dase nevestei sale un asemenea gând și cum plecă întristată soție își aduse numai decât în casă prietena, scandalizând întreg cartierul printr'o asemenea purtare.

Cum însă omul era înamorat lulea, nu băgă în seamă ce spuneau gurile rele și mulțumit de întorsătura pe care o luaseră lucrurile, făcea planuri pentru viitor.

În cartier însă era turburare mare. Soțiile lovite în amorul lor propriu nu putură tolera ca în preajma lor să se ultragieze în asemenea mod o femeie măritată și, sau dintr'un spirit de solidaritate feminină, sau pentru a da un exemplu și bărbatilor lor, de cam ce ar putea să pată, dacă le-ar veni și lor un gust fistichiu ca inspectorului, și adunându-se în număr de peste trei sute, asaltară casa infidelului, puseră mâna pe prietena acestuia, îi traseră o bătaie și o alungară. După aceea silară pe soț să telegrafizeze următoarele legitimei plecate:

— Vino înapoi! Casa este purificată!

Nevasta nu mai așteaptă multă ploconeală și seara se și întoarse acasă. La gară o așteptau în păr toate femeile din cartier, cari o primiră cu entuziasm și îi făcură, ducându-o în triumf la domiciliul conjugal, manifestări atât de sgomotoase încât poliția se văzu silită să intervină și să liniștească pe aceste campioane ale moralei.

x **Minge** pentru football, ghete pentru fotbal, lopeți pentru tennis, minge și jucării, asortiment bogat și foarte ieftin la firma **Hegedüs Gyula, Arad, bulev. Andrássy nr. 16. Telefon 506.** (He 1891).

x **În atențiunea bolnavilor! Balsamul Mitteltmann pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, incuierea scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o lingură cafea. Preț 2 coroane. Pregătește și expediază: Eugen Mitteltmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhid-u. (Mi 1621)**

x **Ghete pentru serate, în culoare roșie, albastră, roșă și albă. Ghete de piele și de lac, modrene, la Weinberger János în Arad.**

Cronica socială.

Dela desp. Oravița al Reuniunii inv. români. Despărțământul Oraviței, aparținător „Reuniunii învățătorilor dela școalele confesionale gr. or. române din dieceza Caransebeșului” își ține prima adunare din anul acesta în Oravița-montană Sâmbătă în 8/21 Martie 1914 în sala școlii noastre având un bogat program.

Fiindcă adunarea aceasta se ocupă cu „Propunerea religiei în școala populară, conform dorinței P. Sf. Sale dlui episcop Dr. Miron E. Cristea arătată în adunarea generală din Caransebeș sunt invitați a lua parte toți preoții din protopresbiterat.

Audițiune muzicală în Deva. Domnișoarele române din Deva aranjează o audițiune muzicală declamatorică, în beneficiul marelui Orfelinat, contemplat de către „Uniunea femeilor române din Ungaria”, Duminecă în 22 Martie d. a. la 5 ore, în locuința doamnei prezidente a Reuniunii cu următorul program:

1. Ion Costescu: „Cântecul străinătății”, cor de dame cu acomp. la pian de dsoara Viorica Schuster. 2. C. Chovan: „Danses Roumaines” pour la piano pe 4 mâini de dsoarele Lucia Hosu și Viorica Schuster. 3. a) F. Mendelsohn B. op 14 „Rondo Capriccioso” E moll; b) T. Brediceanu: „Preludiu și hora” pour la piano de dș. Alexandrina Moldovan. 4. G. Coșbuc „Nedumerire” declamată de dsoara Aneta Renghea. 5. a) Fr. Chopin: „Nocturne VIII opus 48 nr. 1”; b) T. Brediceanu „Ardeleana I”, solo de violină executat de dsoara Ana Savu, acomp. la pian de dsoara Alexandrina Moldovan. 6. Zd. Lubicz: „I-re Rhapsodie roumaine” pour la piano de dsoara Veturia Rusan. 7. Ion Costescu: „Puișorul” cor de cu acomp. la pian de dsoara Viorica Schuster.

Intrarea 1 cor. de persoană.

ECONOMIA

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

— 18 Martie.

Grâu pe Aprilie	12.37
Grâu pe Maiu	12.28
Grâu pe Octomvrie	11.18
Secară pe Aprilie	9.49
Secară pe Octomvrie	8.58
Ovăș pe Aprilie	7.52
Ovăș pe Octomvrie	7.71
Porumb pe Maiu	6.67

Un an de muncă.

Valea-Crăinil, 16 Martie 1914.

Un sumar scurt, dar cu multă pricepere întocmit, mi-a venit zilele acestea în mână. Asemănător altor instituții, acu își publică sumarul socoților anuale pro 1913 Comunitatea de avere, a fostului regiment confinar româno-bănățian Nr. 13. Acesta mi-a atras atențiunea. Până acu n'a luat încă act presa noastră despre bilanțul acestei instituții, unică în felul ei, ca grăniț, și așa împădurit, pe baza sumarului trimis comunelor îndreptățite și reprezentanților acelor și a socoților fost espuse spre vedere publică, aflu de bine a analiza pe scurt, ceea ce cu atâta scrupulositate a făcut contabilul Com. de avere.

Bilanțul se deosebește dela cele obișnuite, — pentru că este compus pe baza contabilității cameralistice, — în care obiectele sunt grupate în două, cum aparțin administrației pădurilor sau a fondului caselor și sunt specificate ca erogațiuni și intrate conform preliminarului și stărilor faptice.

Dintre erogațiunile și acoperirile preliminate pentru anul 1913, la administrația pădurilor, cât și la fondul caselor, pe lângă spesele de manipulare, cari fac 248.123 cor 53 fil., venitele edificiilor figurează cu 5806 cor. 23 fil. arătând un plus de 985 cor. 25 fil. cele mai înainte înșirate aflându-și acoperirea în valorizarea productelor silvice brute, cele din urmă fiind rezultatul închirierii palatelor centrale. Dări și aruncuri comunale sunt 49.522 cor. 50 fil. încă o rubrică foarte însemnată a sumarului. Spesele de manipulare, internatul, grădina de pomi, contribuiri de creștere, stipendii, penziuni, escontări, sunt titluri mai însemnate din punct de vedere general, însă cari atrag atențiunea din punct de vedere silvic-technic sunt erogațiunile înșirate sub titlul „Spese de exploatare.”

Dacă arunc o privire în trecut aflu, că desvoltarea firească, cu avântul care și l'a luat în timpul din urmă Com. de avere, numai pe lângă jertfele aduse cu aranjarea modernă a instalațiunilor pentru taxațiunea silvică, cu spesele producerii și transportului a lemnelor de regie și a culturilor silvice, a produs atare rezultat, că acum când situația financiară atât de nefavorabilă amenință cu peire existența mai multor institute solide, Comunitatea de avere a rămas neatinsă, încheindu-și bilanțul după achitarea atâtor angajamente, cu un prisos de 120.175 cor. 34 fil., care adaugându-se la restul cassei rămas cu 31 Decemvrie 1912 face 535.499 cor. 23 fil., pentru că în anul trecut, venitele preliminate în 486.497 cor. arată un plus de 322.382 cor. 21 fil. În raport cu intratele, — foarte natural, — s'au urcat și erogațiunile dându-i-se Comunității de avere, în urma valorizării atât de norocoasă a productelor posibilitate, a satisfacere la timpul său angajamentelor luate asupra sa, ca contribuie la zidirea gimnaziului de stat, la fondul pentru ajutorarea celor inundați (cu 100.000 cor. și toate lemnele de construcție în mod gratuit), la trenul Caransebeș-Hațeg, cheltuielile de trasare a căii ferate Iablanița-Bozovici, adaptarea edificiului central pe seama internatului și cheltuielilor localizării cadastrale din curgere.

Interesul, binechibzuiala, inima curată a conducătorilor actuali a restabilit starea normală a bilanțului deschilibrat al Com. de avere, în urma mai multor sarcini din trecut. Cine voiește să-și formeze o judecată dreaptă despre afacerile Com. de avere și să-i poată apre-

cia valoarea adevărată, acela trebuie să țină seamă de împrejurările între care funcționează Com. de avere și de obstacolele, care le întâmpină. Sumarul acesta este dovadă vie, că chivernisirea acestui domeniu este depusă în mâni harnice, căci numai așa se poate arăta cu sfârșitul anului 1913, după îndestularea împăduririlor cu recerintele lor la pășunea de munte și pădure, la jir, la lemne de clădit și de construcție pe lângă taxe moderate, apoi prin lemne de foc gratuite în valoare de circa 80,000 cor. la an, în fine afară de păduri, munți și poeni cari formează averea fundamentală, o circulație de 1,290,270 cor. 22 fil. Și anii din urmă măcar că atât de mașteri au fost și pentru Comunitatea de avere, cu bucurie se poate înregistra, că pe lângă toate angajamentele s'a ținut cont și de interesele oficianților a căror fond de penziune astăzi e 400,648 cor. 03 fil., iară fondul de ajutorare în caz de morb 2.808 cor. 40 fil.

Comunitatea de avere a fost depozitarul intereselor economice și culturale ale împăduririlor și dacă jertfele prestate în trecut pentru promovarea bunei stări a acestui colț de țară cu acea râvnă se vor aduce și în viitor, un popor blând, pătruns de lumina timpurilor nouă, conștiu de chemarea sa, bine situat materialmente, — va da mulțămirea aceluia, pe cari încrederea neîmămurită i-a ridicat acolo, unde se concentrează firele administrării unei averi de 33,174,974 cor. 40 fil. câștigată prin vărsare de sânge și servicii supraomenești, prestate pe atâtea piscuri dela Cerna și Dunărea străbună, până la celelalte margini ale imperiului habsburgic.

Impăduritul.

Bibliografie.

A apărut:

POCĂIȚII de Dr. SEBASTIAN STANCA. E un studiu voluminos pentru combaterea sectei pocăiților. În 25 capitole tractează pe larg toate învățăturile sectei dovedindu-le întreagă rădăcirea. O recomandăm în deosebi preoților și învățătorilor ca o armă puternică în lupta cu sectarii. Cartea costă 4 cor. și se poate comanda dela autor (Dr. Seb. Stanca preot în Szászsebes) și dela librăriile românești.

(Sa 1936—10).

„Convorbiri Literare” Nr. 2, cu un material tot așa de bogat ca și numărul pe Ianuarie. În fruntea revistei d. Iacob Negruzzi își continuă amintirile sale din tinerețe, apoi M. Beza publică o schiță, I. Pillat o poezie. Al. M. Zago-ritz o cronică artistică, în plus articole științifice, roman, fapte, recenzii etc.

„Săptămâna politică și culturală” cu următorul interesant sumar: Paul Grecianu: Exproprierea în Anglia. (Urmare). — Victor I. Slăvescu: Institutul de studii sud-est europene. — Dr. Ilie Gherghel: Dieta secuiască (din Adalbert de Chamisso). C. Th. Moroșanu: Focșani-Corabia-Etropole. — G. C.: După luptele din Tracia. — Cărți. — Din ziare și reviste.

Red. și adm. București strada Regală 1.

„Ilustrațiunea Națională” cu un bogat și interesant sumar literar, cu frumoase ilustrații și cu admirabile reproduceri după pânzele picturii Octav Băncilă, picturii celor săraci și umiliți.

În biblioteca teatrală editată de Librăria Ciurcu a apărut:

Un Tutor, comedie în două acte și un tablou de **Matilda Poni**. Prețul 50 fil.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Ioan Pricu, Brașov. Am primit 9.40 cor. în abonament până la 1 Aug. 1913.

Unteroftiziers Bibliothek, Mostar. Am primit 16.40 cor. în abonament până la 31 Mai 1914.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

Noutăți literare!

De vânzare la librăria „Concordia” Arad
Strada Deák-Ferenc nr. 20.

O. Goga. **Domnul Notar**. Dramă în 3 acte din viața ardelenescă. Prețul Cor. 2 + 10 fileri porto.

N. Iorga. **Istoria statelor balcanice în epoca modernă**. Lectii ținute la universitatea din București. Cor. 3.50 + 30 fil porto

N. Iorga. **Pagini despre Basarabia de astăzi**. Cor. 1.50 + 10 fileri porto.

N. Iorga. **Corepondența lui Dimitrie Aman negustor în Craiova (1794—1834)**. După originale păstrate în „Muzeul Aman” din Craiova (1913). Prețul Cor. 4 + 30 fileri porto.

N. Iorga. **Un birutor: Radu-Vodă Șerban**. 50 fileri + 5 fileri porto.

N. Iorga. **Femeile în viața neamului nostru**. Cor. 2.50 + 20 fileri porto

N. Iorga. **Viața femeilor în trecutul românesc**. Poate fi întrebuințată și ca o carte de citire și studiu pentru școalele de fete. Cor. 1.75 + 10 fil. porto.

N. Iorga. **Scrisori domnești**. Cor. 1.50 + 10 fileri porto.

N. Iorga. **Trei lecții de istorie despre însemnătatea Românilor în istoria universală ținute pentru Principele Carol la deschiderea cursurilor de vară din Vălenii-de-Munte**. 75 fileri + 10 fileri porto.

N. Iorga. **Note de drum Prin Germania. La Colonia. Spre Bruxelles. Prin Franța de Nord la Calais. Rânduri din Anglia. Oxford. Windsor. Paris. Versailles**. Cor. 1.50 + 10 fileri porto.

N. Iorga. **Tulburările bisericesti și politicianismul**. O cuvântare și articole. 75 fileri + 10 fileri porto.

Virgil Arion. **Pagini din timpul răscoadelor țărănești**. Cu o prefață de N. Iorga. Prețul cor. 1.— + 10 fil. porto.

N. N. Beldiceanu. **Poezii**. Cor. 1.25 + 10 fil. porto.

M. I. Chirițescu. **Răsaduri. Nuvele**. Prețul Cor. 2.— + 20 fil. porto.

M. Lungianu. **Zile senine**. Prețul Cor. 1.50 + 10 fil. porto.

M. Beza. **Pe drumuri. Din viața Aromânilor**. Cor. 2.— + 10 fil. porto.

A. Dumas-Tatăl. **Enric IV**. Bibl. Istorică „Flacăra” Nr. 19. Prețul 80 fil. + 10 fil. porto.

Zotti Hodoș. **Masa ieftină**. Gătirea mâncărilor de dulce și de post. Rețete de bucate simple și bune. Cor. 1.20 + 10 fil. porto.

N. Zaharia. **Ce este fericirea?** Cor. 1.— + 10 fil. porto.

N. Zaharia. **Sentimente pasiuni**. Cor. 2.— de lux 2.50 + 10 fil. porto.

N. Zaharia. **Mihail Eminescu. Viața și opera sa**. Cor. 4.— + 20 fil. porto.

N. Iorga. **Studii și documente cu privire la istoria Românilor**. Vol. XXI. Documente interne. Miscellanea. Cor 10.— + 30 fil. porto, vol. XXIII. Acte străine din arhivele Galilei, vechii prusii și a țărilor de jos. Cor. 6.— + 30 fileri porto.

Ilustrate cu fotografiile Goga—Vlaicu. La cerere generală am editat din nou din aceste ilustrate, brom-braune. Bucata costă 20 fil., 100 bucăți Cor. 14.— franco.

Ilustrate nouă dela balul costumat. 1 serie 25 feluri colorate ori matt costă Cor. 4.— + porto. Bucata 20 fil. 100 bucăți egal sortate Cor. 14.— franco.

Noutăți din Bibl. Minervei a 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 142. Victor Rákosi. **Satul meu**.

Nr. 143—144. Camille Coquand. **Suferințele Vulturășului** vol. I—II (Fiul lui Napoleon).

Nr. 145. A. Conan Doyle. **Doctorul Negru**.

Nr. 146. I. Ciocărlan. **Fără noroc**. Schițe.

Nr. 147. C. Dem. **Oamenii zilei**. Schițe și observațiuni.

Nr. 148. I. Dragoslav. **Povești de Crăciun**. Ion Minulescu. De vorbă cu mine însu-mi. (Poezii). Cor. 3.— + 10 fil. porto.

P. Locusteanu. **Suntem nebuni**. Tipuri din timpul mobilizării și alte schițe umoristice. Cor. 1.50 + 10 fil. porto.

A. de Herz. **Bunicul**. Comedie în 3 acte. Cor. 2.— + 10 fil. porto.

S. Mehedinți. **Poporul**. 1913 cu următorul cuprins: Poporul. — Conducătorii poporului. — Contra metafizicii. — Indrumare spre progres. — Siguranța progresului. — Izvorul progresului. — Personalitatea. — Ierarhia personalităților. — Izvorul personalității. — Națiunea. — Temelia națiunii. Tăranul; temeiul țăranelor. — Pământul.

Poporul de jos în 1913. Poporul de sus în 1913. Incheiere. Prețul Cor. 1.50 + 10 fil. porto.

Darv. Cr. Voiculescu. **Insemnările unui biciclist dela corpul II cu prilejul campaniei în Bulgaria în anul 1913**. Prețul Cor. 1.— + 10 fil. porto.

Haralamb G. Lecca. **Dincolo din Dunăre în Balcani** 1.— + 10 fil. porto.

I. Irinescu. **Cândești**. Pe drumurile Cadrilaterului. Impresii și note cu o prefață de C. Banu. Fotografii de I. Voinescu. Prețul Cor. 1.50 + 10 fil. porto.

CONCURS.

„NĂDLĂCANA”

instituit de credit și economii societate pe acții în Nădlac (Nagylak comitatul Csanád).

Pentru ocuparea unui post de oficiant și a două posturi de practicanți la „Nădlăcana” instituit de credit și economii în Nădlac se publică concurs cu termen până la 5 Aprilie st. n. 1914.

Reflectanții au de a cunoaște limba română și maghiară și să dovedească că au absolvat vre-o școală comercială.

Cei liberi de militie și cu praxă sunt preferați.

Reflectanții să-și formuleze pretenziunile de salariu și să se pronunțe când pot ocupa postul.

Direcțiunea

institutului de credit și economii

„Nădlăcana”

Na 1956—3

Caut un scriitor

în cancelaria mea, care să fie vărsat în afacerile cărții funduare pe lângă plată după învoială.

Dr. M. MOLDOVAN, avocat

(Mo 1963—3)

Marosludas.

IN INTERESUL NUMAI AL BARBAȚILOR.

Specialității de preservative de gumă și bătăci de pește veritabile franceze și americane. Recomandate de că. „FATIME” și „SEM RAMIS” cele tre medicii „mai subțiri și mai sigure fabricații. Scutite prin lege, aceste preservative se află de vânzare exclusiv numai la firma mea. — Prețurile: 12 buc. în pachete originale cor. 4.—, 8.—, 10.— și 12.—. Capot americanescurti 12 buc. fine cor. 4.—. Bătăci de pește Now plusultra cor. 4.—.

COLECȚIE DE MUSTRE.

12 buc. cor. 6.—, 25 buc. cor. 8.—.

Preservative p. femei „Pessarium oclusivum” R. 3—5
Bandage cu coardă de oțel verit. englez „ 7—10
Cu pelotă pneumatică sistem Keleti, brev. ces. și reg. „ 12—
Suspensor „ 1—2.40
Legătoria p. femei „ 5—11
Legătoria p. oănțele „ 16—24
Clorapi de g. nă. „ 3—12
Irigator comp. ect. „ 5—9
NOUTATE! „Auto vaginal Spray”, cel mai n. „ 15—
gur preservativ pentru femei.

Expedarea se face în mod discret. Catalog ilustrat gratis și franco.

KELETI J. Fabrică de articli de gumă și pentru îngrijirea bolnavilor.
BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-utca 17 szám.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1913.

15 Februarie

ACTIV

207 883 299	151 178 499	} stoc metalic { aur . . . 151 744 438 trate consid. ca aur 56 642 000 }	
1 499 396	56 704 800		
153 012 596	Argint și diverse monede		
33 047 131	Fo tofoliul român și străin		
13 273 740	{ 16 355 400 Impr. pe pe ef. publice 23 291 603 33 878 400 Impr. pe ef. publ. în ct. crt. 42 400 800 16 631 731 17 186 669 din care nu s'au ridicat lei 13 208 155 23 192 445 }		
11 999 891	Imprumutul Statului (fără dobândă)		
17 319 977	Efectele Capitalului social		
4 150 .81	Efectele fondului de rezervă		
6 402 196	„ „ „ amort. imobil. mobil. și mașinilor		
866 138	Imobile		
618 326	Mobilier și mașini de imprimărie		
109 802 937	Cheltuieli de Administrație		
111 083 811	Efecte și alte valori în păstrare		
30 542 390	Efecte în gaj și în păstrare provizorie		
7 880 301	Conturi curente		
3 028 264	Conturi de valori		
	Conturi diverse		

712 410 668

PASIV

12 000 000	Capital	
34 219 790	Fond de rezervă	
4 993 400	Fondul amort. imobil. mobil. și mașini	
894 341 070	Bilete de bancă în circulație	
1 525 419	Dobânzi și beneficii diverse	
22 321 621	Conturi curente și recipise la vedere	
220 886 748	Efecte și alte valori de restituit	
22 122 620	Conturi diverse	

712 410 668

Taxa: Scont 6%, Dobânda 6 %

1914.

15 Februarie 22 Februarie

208 488 852	208 386 438
544 417	598 097
177 319 195	167 874 175
41 621 305	46 484 045
12 802 059	12 802 059
11 999 674	11 999 674
16 945 877	16 945 877
4 070 281	4 070 281
6 601 018	6 602 332
1 005 757	1 010 202
631 091	647 809
146 711 092	148 028 792
106 494 828	132 087 948
11 402 645	13 330 707
23 808 184	21 160 849
8 143 041	38 469 268
778 589 316	830 498 553

12 000 000	12 000 000
36 794 298	36 794 298
5 309 358	5 309 358
403 382 020	496 226 040
1 543 958	1 767 643
32 059 559	30 817 945
253 205 920	280 116 740
34 294 203	57 466 529
778 589 316	830 498 553

Dr. med. ESCHKER

chirurg și medic pentru femei

Timișoara-Elsabetin (Temesvár-Józsefváros) Hunyadi-ut nrul 24.

Ordinează dela 8—10 și „ 2—4

Laborator-Röntgen. — Analiză microscopică. E 1566

VINURI

vechi și noul de vândut.

Adresativă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) Petru Benea, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911-1912

Vin alb	— — — — —	82	62
Rizling	— — — — —	86	64
Rosu de Minis	— — — — —	110	100
Carbenet	— — — — —	115	—

Vinuri noi din anul 1913

Vin alb	— — — — —	50	—
Rizling	— — — — —	52	—
Siller	— — — — —	54	—

Expediez la dorință în sticle și în cantitate mai mică vin.

Vinul să expedieză cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru Calitatea vinului garantez.

Be 947

Petru Benea

prop. și neg. de vinuri Világos (Arad m.)

Cea mai ieftină sursă de cumpărat lemne întreprindere de firez-motor

„Hunyadi”

Arad, str. Kossuth nr. 9. Telefon 658,

unde se capătă în permanență lemne foarte bune uscate și creparte, transportate acasă în saci pambuiți. 100 klgr., pe 3 tăieturi 3 cor. Lemne în stâncini și vagoane cu prețuri foarte ieftine. — La dorință mergem acasă și ne angajăm pentru tălăturile lemnelor cu firezul nostru motor. — Principiul nostru este serviciu prompt și conștiințios. — Scânduri întregi, de diferite grosimi, bune, se vând la prețuri foarte ieftine. (Ha 1484)

Mil de inși

binecuvântă mijlocul nutritor de întărire

„Kárpátia”

care în decurs de 3—4 zile încetează cea mai crâncenă tuse.

„KÁRPÁTI” e un mijloc excelent contra boalelor de astmă, răgușeală, constipație, precum și la boale de gât, — plămâni și stomac.

Efect sigur, deja la prima încercare.

1 sticlă de 350 grame cor. 3.— 1 sticlă de 700 grame cor. 5.—

De vânzare la:

Victor Hosszu, Brașov

str. Claustrului Nr. 16.

Ho 1846—30

OF, VAI!

CONTRA TUSEI, RĂGUȘELEI

TRĂIASCĂ!

și îmbăloșerii cel mai sigur și mai excelent medicament:

Pastilele de piept a lui EGGER,

cari au o aromă excelentă și nu strică pofta de mâncare.

1 cutie 1 cor. și 2 cor.

1 cutie de probă 50 fl.

Mă înădușă blăstămată tuse!

FABRICĂ ȘI LOC PRINCIPAL DE EXPEDIȚIE:

A. EGGER FIUL,

LIFERANT CES. ȘI REGESC IN VIENA.

De vânzare în următoarele farmacii: In Arad, la: Berger Gyula, g. Földes Kelemen, Gécs László, Hajós Árpád, Hauer Lajos, Krebsz Géza, Kárpáti János, U. Kossuth Pál, Ring Lajos, Rozsnyay K., Szokoly Sándor, Vojtek Kálmán. — Apoi la următoarele drogherii: Hanzu Nistor, Török Andor és Trsa, Vojtek és Weisz. In Gloroc la farm.: Mésznyik Dániel. In Pecica-ung. la farm.: Adier Gy. Lajos. In Pecica-rom. la far.: Roxin Ioan. In Șimand la far.: Csiky Lukács. In Szikszó la farm. Urmasii lui Füredi Ede.

Pastilele EGGER m'au vindecat curând!

Bătăturile,

la noi

scortoșenia pielii, urciorii de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți „CANNABIN”
1 sticlă 1 cor., francată
1 coroață 40 fl., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la preșător: Dr. E. FLESCH, farmacia la „COROANĂ” la Győr.

Pruni bosniaci

„Regina Balcanilor”, —
„Regina Bosniaci” și —
„Tarul Dușan”.

ultol puternic, de doi-trei ani, încercați în Bosnia, varietățile cele mai nobile și cu poamele cele mai mari, oferă

Savo T. Kojdici

în Brčko (Bosnia).

Cunoscutul meu stabiliment de pruni și școala mea de pruni se găsește în cel mai splendid tînet cu pruniște din Bosnia. Premiat cu prima diplomă a guvernului țării bosniac-herzegovinean, precum și la expoziția din 1896 dela Budapesta, în 1898 la Viena cu medalia de argint, în 1900 la expoziția universală din Paris, în 1910 cu medalia de aur în Serajevo, și în 1912 în Brčko.

50 bucăți, ultol puternic, pe ales, de 3 ani cor. 50 ambalaj franco, gara Brčko (Bosnia). Prune fine uscate în lăzi de câte 5 chlgr. cor. 6.— dela Brčko.

(Ko 1841—20)

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

CONCORDIA

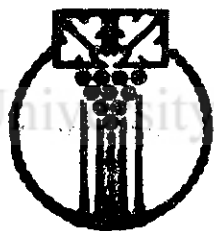
TELEFON
NR. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

ARAD

STRADA ZRINYI, NUMĂRUL 1/a.

TELEFON
NR. 750.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipăriți pentru bănci și societăți, precum și tipăriți advocațiale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

Executare
promptă.

Prețuri
moderate.

BRADOVKA GYULA

Repartoriile de haine, curăţitorie chimică
şi fabrică de spălat în aburi.

:: KASSA. ::

Se curăţă sau se vâpseşte cât se poate de
frumos, haine de lână, blănuri, haine de dame;
bluze, toalete de bal.

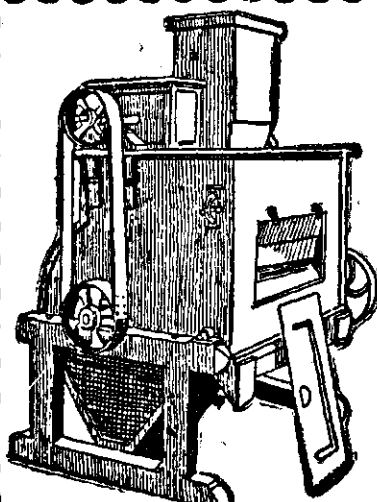
Jachete de piele descolorate, se vâpseşc
într-o culoare închisă trainică.

Gulerile şi manşetele, se curăţă şi se fac
ca zăpada fără chior.

În cazuri de doliu, se vâpseşc imediat hai-
nele în negru.

Firma pune mare preţ pe expediarea cât se
poate de repede şi punctual pe postă şi în
provincie.

Odăjdii bisericesti, broderiile se curăţă fru-
mos şi cu multă îngrijire. Ba 1283

Ku 1602)

Kutsera István

Instalator de mori **SZABADKA**, Vesselényi-u.
667 sz.

Execută şi instalează aranjamente complete de mori şi
fabrici în provincie. Face planuri singur ori după model,
construieşte maşini pentru mori şi pentru fabrici precum
şi ciururi pentru bucate, elevatoare, curăţitoare, de arpăcaşi
şi site pentru alcalii; străformează după plan propriu sau
modele prompt şi conştiinţios, mori şi fabrici. Magazin
permanent de modele pentru lucrări de orice branşă. Pla-
nuri şi prospecte gratis. Pentru comenzi în provincie merg
la faţa locului pe cheltuiala proprie. TELEFON: 279.

DR. JULIUS VON SIMON

operator, medic-şef al casei judeţiene de
bolnavi ambulator pentru bolnavi privaţi

Timişoara-Elisabetin (Temesvár-Erzsébetváros) Huyadi-ut 6., et. I.

Ordinări chirurgice pentru boale de urechi, de nas, de gât şi boale femeieşti.

Tratament ambulator pentru boale chirur-
gice, vizitaţiuni cu raze Röntgen, tratament
spec. cu Röntgen, galvanizaţiune-electrolyse,

Si 1593

— masaj vibratio-electric. —

La dorinţă stau la dispoziţie camere confortabile pentru bolnavi.

În urma aranjamentului perfect e posibilă orice operaţiune.

SCHWALB ADOLF fia VILMOS

tinichigiu şi mior.

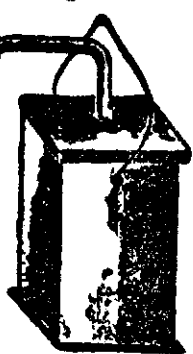
BUDAPEST, VII. Varseny-u. 8.

(Colţul străzii Murányi)

Pregăteşte totfelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bu-
cătărie şi gospodărie, unelte
pentru mior. Fabricate de spe-
cialitate: măsuri de litru din
tinichia albă ori nickel, oane
pentru olei, laek ori petrolu,
faole, lămpi de carbid şi alte
articole tehnice.

Cassete pentru bani.

Catalog trimis gratuit şi
franco.

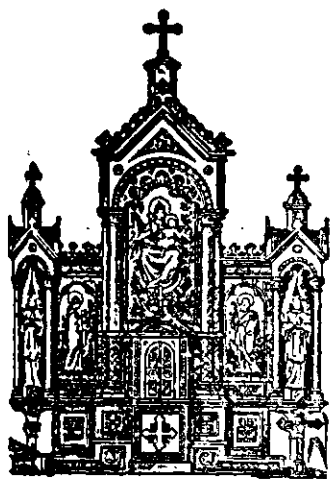

În mai multe rânduri decorat. Fondat în anul 1884

Heckenast János

constructor de altare, sculptor şi
auritor. Restauratorul diezei de Szombathely.

Pregăteşte: iconostase, altare, am-
voane, cripte, statui sfinte şi întregul
aranjament bisericesc, în orice stil, con-
form pretenziunilor artistice şi pe lângă
preţuri convenabile. Se recomandă la
renovarea altarelor vechi. — Planuri şi
cataloage trimis gratuit precum şi pri-
mirea muncii o face pe spesele sale
proprii. Primeşte spre aurire tot ce se ţine de această
branşă. He 1402

Preţuri moderate. Condiţiuni favorabile de plată.

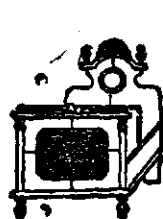
Iusztin József, măsar p. clă-
diri şi mobile

Timişoara-Iosefin (Temesvár-Józsefváros) Hunyadi-ut 6.

Pregăteşte orice lucrări din acest ram, atât noi cât şi
reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete
pentru şcoli, biserici, locuinţe, birouri etc. din
material bun şi uscat după model sau combinaţie proprie.

Preţuri
conve-
nabile.

În 1549

Serviciu
coulant
se
garant.

Sarkadi és Windisch

magazin de maşini de cusut, biciclete şi gramo-
foane. — Reprezentanţii în Ungaria de sud a
maşinelor de scris „ROYAL”.

Vârşeţ (Versecz), str. Deák-Ferencz 3.

Oferăm on. public bogat asortatul nostru magazin, condiţiuni
favorabile de plătire chiar şi în rate, pentru maşini dăm 6—10
ani garanţă. Mare atelier specialist de reparare. Preţuri gratis
şi franco. La dorinţă mergem la faţa locului. (Se 1570)

TELEFON:

179.

TELEFON:

179.

Dacă nu v'ați procurat încă trebuințele de primăvară, vă rog să nu întrelăsați a-mi cerceta bogatul magazin, unde a sosit un foarte bogat asortiment de cele mai frumoase și mai moderne

**POSTAVURI DE HAINE PENTRU FEMEI ȘI
PÂNURI PENTRU TALII,**

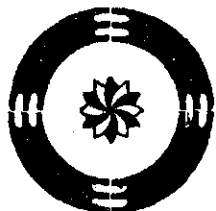
delinuri franceze, mătăsuri pentru talii, zefire engleze, cretoane de Cosmanos; batisturi franceze, pânze engleze pentru haine.

**MARE ASORTIMENT DE DECOURI PENTRU HAINE, CRAVATE ȘI CORSETE
FOARTE MODERNE.**

Sosind lucrurile de primăvară, roagă binevoitorul sprijin cu deosebită stimă:

GHEORGHE IANCOVICI

prăvălie de articli de modă pentru femei și bărbați

ARAD, str. Forray, nrul 2/a

Asortiment foarte bogat de ploiore negre și în colori moderne, dela cele mai ieftine până la cele mai fine; mare asortiment de

ațe, pânze de bumbac și sifoane,

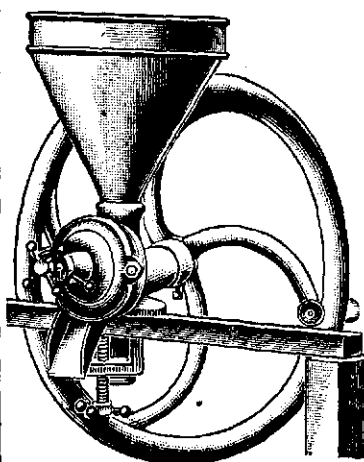
albituri pentru masă, garnituri pentru cafea, ștergare, albituri pentru femei și bărbați, clo-rapi, mănuși, broderii, basmăluțe, etc.

**RĂMAȘITE DE PÂNZE ȘI BRODERII CU JU-
MĂTATE PREȚ.**

Singurul vânzător de cele mai bune ploiore pentru domni și femei, pe lângă o garanță de 1000 zile.

(la 1927—10)

Orice reparație la râșni-
ța „Texas” o execut gratis

Correspondență în limbi-
le germană și franceză

**„TEXAS” râșniță
americană de mână**

Râșnița „Texas” este cea mai bună și mai ieftină râșniță. a veacului prezent; macină totfelul de semințe, porumb, ovăs, orz, fasole, mac etc. Singurul instrument de mână care e foarte potrivit în gospodărie.

PREȚUL: 25 COROANE.

Ki 1930

FIRMA

KIRÁLY SÁNDOR

BUDAPEST VI., Felső-erdősor-u. 4.

CEASURI PENTRU BISERICI.

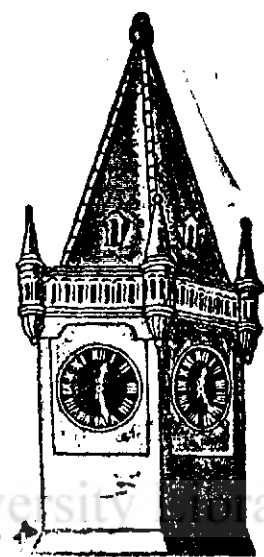
**SZÁNTHÓ
GYULA**

fabrică de ceasuri pentru biserici

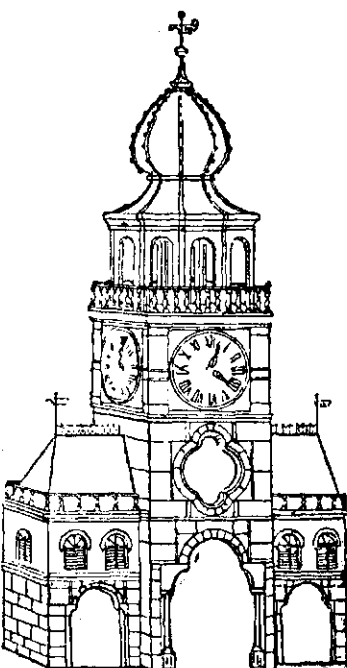
NAGYVÁRAD,

Damjanich-utca 30 szám.

Oferă ceasuri pentru bise-
rici cari se trag odată pe
săptămână, odată la 8 zile și
odată la zi, durabile și pre-
cise. Prețuri ieftine. Fabrică
cu putere electrică. Garanță
pe mai mulți ani. Prețurent
la dorință se trimite gratis.
Plăci (tablă) pentru ceasuri
cari luminează noaptea, exe-
cute admirabil. — Prețuri
ieftine. (Sa 88)

Liferantul diecezelor gr. or. și gr. cath.

Spiritul de reumă

este cel mai sigur mijloc de frecat
contra durerilor provenite din poda-
gră, ischias, reumă și totfelul de ră-
celi. — După câteva frecări durerile
membrelor suferinde încetează defi-
nitiv. Are efect sigur și la boale
învechite și neglijate.

MODUL DE INTREBUINȚARE:

Dimineața la sculare și seara la cul-
care locurile suferinde să se frece
îndelung cu puțin spirit de reumă.
După frecare partea suferindă să se
învăluie cu o haină caldă.

Prețul unei sticle 1 cor.

Preparator:

F. Sándor Zoltán

farmacie la „Inger” — Erdőszentgyörgy.

Komjáthy Rózsai

salon de pălării pentru dame

Arad, strada Deák-Ferenc nr. 5.

Aduc la cunoștința on. dame, că mi-au sosit
cele mai proaspete noutăți de modă de primă-
vară. Asortiment bogat de pălării pentru femei,
copii, velour și de plisă

Depozit permanent de pălării de dollu. Străfor-
mări se execută în decurs de 24 ore.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public, sunt
cu distinsă stimă

(Ko 1915—10)

Komjáthy Rózsai

**Pictură pe sticlă
și atelier mozaic**

pentru biserici și alte feluri de clădiri.

Adjustare cu sticlă decorativă în stil ANTIC și
MODERN în cadru de ARAMĂ și PLUMB, cu
prețuri convenabile execută

RUHR és SPITZ

Budapest, VIII., Nap-utca 8 sz.

Proiecte și prospecte gratis.

(Ru 1929—60).

